

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 00
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

Številka: 007-256/2019/

Ljubljana, dne

EVA 2019-2030-0030

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o sodiščih (EVA 2019-2030-0030) – skrajšani postopek – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o sodiščih (EVA 2019-2030-0030) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

dr. Božo PREDALIČ
GENERALNI SEKRETAR

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

V skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20) Vlada Republike Slovenije predlaga obravnavo predloga zakona po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.

Predlog za skrajšani postopek je utemeljen z dejstvom, da gre za manj zahtevne spremembe, ki ne posegajo v sistemsko delovanje sodišč. Sprememba glede ureditve delovnopravnega položaja sodnega osebja, ki sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, se nanaša samo na manjši segment sodnega osebja, sprememba glede ureditve poslovanja sodišč v poletnem času in v primeru izrednega dogodka pa se bo uporabljala časovno omejeno oziroma samo v primeru izrednega dogodka.

Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije meni, da so izpolnjeni pogoji za obravnavo predloga

Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o sodiščih po skrajšanem zakonodajnem postopku.
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
– mag. Lilijana Kozlovič, ministrica za pravosodje, – Matic Zupan, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje, – Zlatko Ratej, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje, – mag. Evelin Pristavec Tratar, generalna direktorica Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Pri pripravi dela ali celotnega gradiva zunanji strokovnjaki niso sodelovali.
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
– mag. Lilijana Kozlovič, ministrica za pravosodje, – Matic Zupan, državni sekretar, – Zlatko Ratej, državni sekretar, – mag. Evelin Pristavec Tratar, generalna direktorica Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje.
5. Kratek povzetek gradiva:
Cilj predlaganih rešitev je ureditev delovnopravnega položaja sodnega osebja, ki sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj. Računsko sodišče je namreč v Revizijskem poročilu »Opravljanje nujnih procesnih dejanj v pravosodnih organih« izpostavilo, da Zakon o sodiščih ne določa posebnih pravic in dolžnosti sodnega osebja, da opravljajo svoje delo tudi v dežurstvu in pripravljenosti, ko sodelujejo pri izvajanju zagotavljanja nujnih procesnih dejanj izven poslovnega časa. Ker gre v primerih sodelovanja javnih uslužbencev pri zagotavljanju izvajanja nujnih procesnih dejanj za obveznosti in pravice javnih uslužbencev, se določbe Zakona o sodiščih v tem delu ustrezno dopolnjujejo. Cilj spremembe glede delovanja sodišč v poletnem času je omogočiti čimbolj redno izvajanje sodne oblasti tudi v poletnem času. Po predlagani spremembi bodo sodišča v času od 15. julija do 15. avgusta odločala v nujnih zadevah, v katerih procesni roki tečejo, prav tako bo potekalo vročanje. Glede ostalih zadev, ki niso nujne, bodo sodišča lahko odločala, v teh zadevah procesni roki ne bi tekli. Sodišče bo lahko razpisalo narok v nenujnih zadevah le, če se bosta s tem strinjali obe stranki. Vročanje bo možno, na začetek teka procesnega roka bo stranka obveščena na sodnem pisanju. Izraz sodne počitnice se nadomešča s primernejšim terminom poletno poslovanje, saj sodišče ne bo več delovalo v tako omejenem obsegu kot po veljavni zakonodaji. Zakonska ureditev delovanja sodišč v času izrednega dogodka se je ob epidemiji SARS-CoV-2 (COVID 19) pokazala kot nujna, vendar premalo fleksibilna glede na različne okoliščine in intenzivnost izrednega dogodka. Namen spremembe je zagotoviti ustrezno pravno podlago za prilagoditev delovanja sodišč v primeru izrednega dogodka in postopnost v sprejemanju ukrepov, ki se nanašajo na vsa ali samo na posamična sodišča. Predlagane rešitve dajejo predsedniku

Vrhovnega sodišča Republike Slovenije zakonsko podlago za uporabo različnih vzvodov glede obsega omejevanja delovanja sodišč, ki so v tistem trenutku najbolj primerni, da se zagotovi čimbolj nemoteno in redno izvajanje sodne oblasti.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
/		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Ker delo v manj ugodnem delovnem času že ureja ZDR-1, medtem ko institut pripravljenosti (enako velja za dežurstvo) na ravni javnega sektorja ni enotno opredeljen, predlagamo ureditev instituta pripravljenosti primerljivo ureditvam kot izhajajo iz nekaterih drugih področnih zakonov (npr. 71. člen

ZODPol, 227.e člen ZIKS, 82. člen ZFU in 97.e člen ZObr), vključno z določitvijo neposredne podlage za plačilo opravljenega dela in pripravljenosti v okviru enotnega plačnega sistema (ZSPJS). Na ta način bi glede na to, da javni uslužbenci v okviru aktivnega sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, delo opravljajo z enako intenzivnostjo kot v rednem delovnem času, zagotovili tudi njihov ustrezen plačni položaj. Sodelovanje v obliki dežurstva upošteva določbo šestega odstavka 32. člena ZSPJS je namreč nižje ovrednoteno iz naslova nižje osnove za obračun dodatka in nižje višine izplačanega dodatka za opravljeno delo. Slednje glede na podatke iz Analize plač v javnem sektorju za leto 2018 (dokument št. 0100-647/2019/1, 30. 8. 2019, objavljen na spletni strani Ministrstva za javno upravo) tudi ne bi predstavljalo odstopa od siceršnje višine tovrstnih izplačil pri ostalih neposrednih proračunskih uporabnikih. Upošteva vsebino navedene analize velja posebej izpostaviti, da določba šestega odstavka 32. člena ZSPJS, ki določa plačila v času dežurstva, za pravosodne funkcionarje ne velja, pri neposrednih uporabnikih proračunov pa je delež izplačil za dežurno delo znašal slaba 2 % vseh izplačil, namenjenih za dežurno delo, ki se izplačuje le na področju pravosodja. Glede na to, da sodno osebje že sedaj sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, dodatne finančne posledice niso predvidene.	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. Ker zakon ne bo imel nobenega vpliva na pristojnost, delovanje ali financiranje občin, gradivo ni bilo poslano združenjem občin.	NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
Datum objave: V razpravo so bili vključeni: Ministrstvo za javno upravo, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Slovensko sodniško društvo, Sindikat delavcev v pravosodju, Sodni svet, Računsko sodišče Republike Slovenije. Dne 18. 11. 2019 je bil opravljen sestanek s predstavniki Ministrstva za javno upravo glede možnih rešitev normativnega urejanja sodelovanja sodnega osebja pri delu v dežurni službi na sodiščih in ureditve plačila za opravljeno delo v okviru enotnega plačnega sistema za javni sektor.	

Dne 10. 12. 2019 je bil izveden sestanek s predstavniki Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

Z namenom izmenjave strokovnih stališč glede nakazane rešitve za potrebe nadaljnje priprave strokovnega gradiva je bil dne 8. 1. 2020 izveden sestanek s predstavniki Sindikata delavcev v pravosodju.

Dne 28. 2. 2020 je bilo gradivo delovnega osnutka zakona posredovano v strokovno usklajevanje Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, Sodnemu svetu, Slovenskemu sodniškemu društvu in Sindikatu delavcev v pravosodju.

Gradivo delovnega osnutka je bilo v strokovno usklajevanje dne 3. 3. 2020 poslano tudi Računskemu sodišču in Ministrstvu za javno upravo.

Vsebina predloga zakona je bila strokovno usklajevana s podajo pisnih pripomb Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (dopis, št. Su 1152/2016-84 z dne 8. 6. 2020). Okrožno sodišče v Ljubljani je z dopisom, št. Su 494/2019 z dne 2. 6. 2020, ki je bilo poslano v sklopu pripomb Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, podalo predlog, naj se med delo v manj ugodnem delovnem času uvrsti tudi izmensko delo, saj na takšen način že sedaj opravljajo delo vozniki funkcionarjev, ki opravljajo nujna procesna dejanja.

Vsebina predloga zakona je bila strokovno usklajevana še s podajo pisnih pripomb Sodnega sveta (dopis, št. Su 116/2020-3 z dne 3. 4. 2020), Ministrstva za javno upravo (dopis, št. 007-110/2020/2 z dne 30. 3. 2020) in Računskega sodišča (dopis, št. 030-1/2020/2 z dne 27. 3. 2020).

Besedilo predloga zakona pa je bilo strokovno usklajevano tudi na sestanku dne 18. 5. 2020 s predstavniki Ministrstva za javno upravo in dne 8. 6. 2020 s predstavniki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in predstavniki Ministrstva za javno upravo.

Del gradiva, ki ureja delovanje sodišč v poletnem času in v primeru izrednega dogodka, je bilo v strokovno usklajevanje posredovano dne 11. 6. 2020 na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ki je podalo pisne pripombe z dopisom, št. Su 577/2020 z dne 12. 6. 2020. Glede na predloge je Ministrstvo za pravosodje oblikovalo novo gradivo in ga 29. 6. 2020 poslalo Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, ki je nanj z dopisom, št. Su 577/2020 z dne 1. 7. 2020 podalo novo mnenje.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

mag. Lilijana Kozlovič
ministrica

Priloga:

- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o sodiščih,
- priloga 2,
- MSP test.

--

Datum:
Številka:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije naseji dne.....sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o sodiščih (EVA 2019-2030-0030) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

dr. Božo Predalič
GENERALNI SEKRETAR

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O SODIŠČIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Računsko sodišče je izvedlo revizijo Učinkovitosti sistema opravljanja nujnih procesnih dejanj v pravosodnih organih v obdobju od 1. 1. 2014 do 31. 5. 2016. Sistem opravljanja nujnih procesnih dejanj je proučevalo na Ministrstvu za pravosodje, Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije, Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, Okrožnem sodišču v Celju, Okrožnem državnem tožilstvu v Celju in Specializiranem državnem tožilstvu Republike Slovenije.

Sistem opravljanja nujnih procesnih dejanj je Računsko sodišče v revizijskem poročilu Opravljanje nujnih procesnih dejanj v pravosodnih organih, ki je bilo izdano 11. 11. 2019, ocenilo kot delno učinkovit, saj ni bil v celoti vzpostavljen normativni okvir za učinkovito opravljanje nujnih procesnih dejanj. Načrtovanje, izvajanje ter nadzor sistema opravljanja nujnih procesnih dejanj pa so bili delno učinkoviti.

Računsko sodišče je v revizijskem poročilu še izpostavilo, da so v Zakonu o sodniški službi¹ (ZSS) in Zakonu o državnem tožilstvu² (ZDT-1) za opravljanje nujnih procesnih dejanj izven poslovnega časa urejene bistvene pravice in obveznosti sodnikov in državnih tožilcev. Zakona pa ne določata posebnih pravic in dolžnosti sodnega oziroma državnotožilskega osebja, da opravljajo svoje delo tudi v dežurstvu in pripravljenosti, ko sodelujejo pri izvajanju zagotavljanja nujnih procesnih dejanj izven poslovnega časa. Ker gre v primerih sodelovanja javnih uslužbencev pri zagotavljanju izvajanja nujnih procesnih dejanj za obveznosti in pravice javnih uslužbencev, bi jih bilo treba na splošno urediti na zakonski ravni. Sodišča in državna tožilstva ob upoštevanju mnenja Ministrstva za pravosodje iz leta 2011, da za javne uslužbence v pravosodju ne veljajo določila Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sistemu plač v javnem sektorju³ (ZSPJS-N) in ker od Ministrstva za pravosodje niso pridobila soglasja k določitvi delovnih mest, na katerih se opravlja dežurstvo skladno z 19. členom ZSPJS-N, v obdobju, na katero se nanaša revizija, pri obračunu in izplačilu plač niso upoštevala določila 10. člena ZSPJS-N. Ker področni zakoni ne opredeljujejo posebnega

¹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13 – popr., 95/14 – ZUPPJS15, 17/15, 23/17 – ZSSve in 36/19 – ZDT-1C.

² Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15, 23/17 – ZSSve in 36/19.

³ Uradni list RS, št. 59/10.

-
- ⁴ Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18.
- ⁵ Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153,154 in 22/19.
- ⁶ Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US in 73/19 – odl. US.
- ⁷ Uradni list RS, št. 48/13, 37/15 in 22/18.
- ⁸ Uradni list RS, št. 77/08, 46/15 – odl. US in 44/19 – odl. US.
- ⁹ Uradni list RS, št. 75/17.
- ¹⁰ Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US in 47/19 (določbe glede prepovedi približevanja, prepoved udeležbe na športnih prireditvah, prekinitev potovanja na športno prireditev).
- ¹¹ Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZMatR-C.
- ¹² Uradni list RS, št. 87/16.
- ¹³ Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19.
- ¹⁴ Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18.
- ¹⁵ Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16, 77/17, 36/19 in 66/19 – ZDZ.
- ¹⁶ Uradni list RS, št. 41/12, 97/12, 41/14 in 22/16.
- ¹⁷ Uradni list RS, št. 25/14.
- ¹⁸ Uradni list RS, št. 103/0 – uradno prečiščeno besedilo in 95/15.
- ¹⁹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-S-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT in 16/19 – ZNP-1.
- ²⁰ Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF.
- ²¹ Uradni list RS, št. 57/08, 23/09, 91/09, 89/10, 89/10, 40/12, 46/13, 95/14, 91/15, 21/17, 46/17, 69/17 in 80/18.
- ²² 32. člen Zakona o sodnem registru (Uradni list RS, št. št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17 in 16/19 – ZNP-1).
- ²³ 123. člen Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17, 11/18 – ZIZ-L in 16/19 – ZNP-1).
- ²⁴ Npr. 44. je člen, 44.t člen, 69. člen, 153. člen Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US in 74/20 – odl. US).
- ²⁵ Npr. 115. člen Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1 in 70/19 – odl. US).
- ²⁶ Uradni list RS, št. 96/09.
- ²⁷ Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).
- ²⁸ Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo in 49/20 – ZIUZEOP.
- ²⁹ Uradni list RS, št. 19/20 in 68/20.
- ³⁰ Uradni list RS, št. 36/20 in 61/20.
- ³¹ Uradni list RS, št. 21/20.

načina določanja, obračunavanja in izplačevanja plač za opravljeno dežurstvo sodnega osebja v pravosodju in v razmerju do Zakona o sistemu plač v javnem sektorju⁴ (ZSPJS) niso lex specialis, po mnenju Računskega sodišča takšno stališče Ministrstva za pravosodje ni bilo pravilno in skladno z zakonodajo.

Računsko sodišče je zato Ministrstvu za pravosodje podalo priporočilo, naj prouči ustreznost veljavnih pravnih podlag in po potrebi pripravi in posreduje Ministrstvu za javno upravo predlog za spremembo zakonske ureditve plačila opravljenih ur dežurstva izven poslovnega časa za javne uslužbenke v pravosodju.

Nujna procesna dejanja so z zakoni in podzakonskimi predpisi predpisana dejanja sodišča,

³² Uradni list RS, št. 91/11, 25/14 in 53/18 – odl. US.

³³ Uradni list RS, št. 113/05 in 51/07 – ZustS-A.

³⁴ Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K in 36/19.

³⁵ Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/1.

³⁶ Uradni list RS, št. 47/20.

³⁷ Uradni list RS, št. 61/2020.

³⁸ Uradni list RS, št. 62/20.

³⁹ Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 21/17.

⁴¹ Uradni list RS, št. 28/00.

⁴² 32. člen Zakona o sodnem registru (Uradni list RS, št. št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17 in 16/19 – ZNP-1).

⁴³ 123. člen Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17, 11/18 – ZIZ-L in 16/19 – ZNP-1).

⁴⁴ Npr. 44. je člen, 44.t člen, 69. člen, 153. člen Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US in 74/20 – odl. US).

⁴⁵ 22.a člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. št. 16/08, 68/16 in 54/17 – ZSV-H).

⁴⁶ Uradni list RS, št. 96/09.

⁴⁷ <https://www.kollektivvertrag.at/kv/justizbetreuungsagentur-jba-ang/justizbetreuungsagentur-jba-rahmen/3526458>.

⁴⁸ Osnovna naloga navedene Agencije, ustanovljene z istoimenskim zakonom, je namreč skrb za nabor kvalitetnega in zadostnega števila podpornega kadra, ki ga razporeja po pravosodnih institucijah od sodišč do zaporskega sistema.

⁴⁹ https://www.tdl-online.de/fileadmin/downloads/rechte_Navigation/A_TV-L__2011_/01_Tarifvertrag/TV-L_i.d.F._des_ÄTV_Nr._11_VT_2020.pdf

⁵⁰ Zakon o sudovima, NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19.

⁵¹ Pravilnik o naknadama za dežurstva sudaca, državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, NN 64/2019 (3.7.2019).

⁵² Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike, NN 112/2017.

državnega tožilstva, policije ter drugih udeležencev (obdolženec, zagovornik, priča) v predkazenskem, kazenskem in prekrškovnem postopku. Procesna dejanja morajo biti izvedena v zakonsko določenem roku, pri tem so nekateri roki zelo kratki in postavljeni tudi po urah. Opravljanje nujnih procesnih dejanj opredeljujeta zlasti Zakon o kazenskem postopku⁵ (ZKP) in Zakon o prekrških⁶ (ZP-1), opredeljujejo pa jih tudi drugi predpisi, npr. Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije⁷ (ZSKZDČEU-1), Zakon o duševnem zdravju⁸ (ZDZdr), Zakon o motornih vozilih⁹ (ZMV-1), Zakon o nalogah in pooblastilih policije¹⁰ (ZNPPol), Družinski zakonik¹¹ (DZ).

Iz statističnih podatkov, ki jih predsedniku Vrhovnega sodišča Republike Slovenije za vsako trimesečje pošiljajo predsedniki nižjih sodišč, je razvidno, da sodišča letno opravijo med 3400 in 4000 nujnih preiskovalnih dejanj (podatki za obdobje 2015 – 2018). Med njimi je v letu 2018 prevladovalo odločanje o odreditvi hišnih preiskav, prikritih preiskovalnih ukrepov in pripora.

V letu 2018 se je močno povečalo število kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države ter posledično število odreditev priporov zoper osumljence, zaradi česar so preiskovalni sodniki na območjih prehajanja hrvaško-slovenske meje močno delovno obremenjeni.

Delež ogledov kraja dejanja je v primerjavi s preostalimi nujnimi procesnimi dejanji nižji in predstavlja slabe 3%, pri čemer je zaznati trend zmanjševanja deleža (2.9 % v letu 2015, 2.3 % v letu 2018).

Sodišča imajo organizirano dežurno službo v okviru določb ZKP, ki urejajo preiskavo na prvi stopnji in odločanje v zunajobravnavnem senatu, ter v okviru ZP-1, ki ureja procesna dejanja v postopkih o prekrških pred sodišči prve stopnje.

Na sodiščih mora biti zagotovljeno izvajanje nujnih procesnih dejanj 24 ur na dan ob delavnikih, nedeljah in dela prostih dnevih, saj je potrebno določena preiskovalna dejanja opraviti brez odlašanja (prvi odstavek 157. člena ZKP), takoj (drugi odstavek 19. člena ZSKZDČEU-1), brez odlašanja (drugi odstavek 525. člena ZKP) in podobno. Izvajanje nujnih procesnih dejanj se torej zagotavlja v poslovnem času in izven poslovnega časa sodišč. Sodni red¹², ki je podzakonski predpis in podrobneje določa notranjo organizacijo sodišč, določa, da je poslovni čas vseh sodišč od ponedeljka do četrтка od 8.-16. ure, v petek pa od 8.-15. ure, razen če je za izvajanje posameznih določb določeno drugače. Na sodiščih se za opravljanje nujnih procesnih dejanj izven poslovnega časa organizirajo dežurne službe, ki zagotavljajo svoje delovanje z dežurstvom in pripravljenostjo, kar je bilo tudi predmet preučitve revizije Računskega sodišča. V reviziji je bil dan poudarek na izvajanju dežurne službe izven poslovnega časa zaradi izplačil dodatkov pri plačah sodnikov, državnih tožilcev, sodnega osebja in državnotožilskega osebja.

Definicijo delovnega časa določa Zakon o delovnih razmerjih¹³ (ZDR-1). Delovni čas je efektivni delovni čas in čas odmora ter čas upravičenih odsotnosti z dela v skladu z zakonom

in kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom. Efektivni delovni čas je vsak čas, v katerem delavec dela, kar pomeni, da je na razpolago delodajalcu in izpolnjuje svoje delovne obveznosti iz pogodbe o zaposlitvi. Pri opredelitvi efektivnega delovnega časa ZDR-1 sledi zahtevam Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2003/88). ZDR-1 sledi zahtevam iz Direktive 2003/88 tudi pri urejanju odmora med delom ter dnevnega in tedenskega počitka. ZDR-1 določa še nadurno delo, dopolnilno delo in možnost razporejanja delovnega časa, določa pa tudi dodatke za delo v posebnih pogojih dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa (dodatek za nočno delo, nadurno delo, za delo v nedeljo, za delo na praznike in dela proste dneve). Višina dodatkov se določi s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti. Instituta pripravljenosti za delo ZDR-1 ne ureja.

Dodatke za delo v manj ugodnem delovnem času in za čas pripravljenosti za javne uslužbenke določa ZSPJS. Izjemoma so do teh dodatkov upravičeni tudi sodniki in državni tožilci, ostali funkcionarji pa do dodatkov, razen dodatka na delovno dobo, niso upravičeni. Glede višine dodatkov zakon napotuje na kolektivne pogodbe dejavnosti. Vsebinska opredelitev kategorij dela v manj ugodnem delovnem času je prepuščena kolektivnim pogodbam in področnim zakonom, kjer so določene posebnosti glede na naravo dela posameznega področja. V nadaljevanju se osredotočamo na institut dela v manj ugodnem delovnem času, še posebej pa na institut pripravljenosti za delo.

Pripravljenost je kot institut predmet ureditve nekaterih specialnih zakonov na področju javnega sektorja, kjer je prisotna potreba, da je delavec izven delovnega mesta dosegljiv za opravljanje delovnih nalog, predvsem na področju zdravstva, organizacije in dela policije, obrambe, zaščite in reševanja, veterinarstva, sodniške službe, državnega tožilstva, zunanjih zadev in gasilstva.

Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij¹⁴ (ZIKS) v 227.e členu določa, da se pripravljenost za delo šteje kot poseben delovni pogoj, pri katerem mora biti pravosodni policist, ki mu je pripravljenost odrejena, v pripravljenosti za delo doma, kar pomeni, da je pravosodni policist za potrebe prihoda na delovno mesto ali na kraj, kjer je treba opraviti nujno nalogo, dosegljiv po telefonu ali drugih komunikacijskih sredstvih. Pripravljenost za delo se pravosodnemu policistu ne šteje v delovni čas, če pa med pripravljenostjo začne opravljati delo, se mu čas opravljanja dela šteje v delovni čas. Delo, opravljeno med odrejeno pripravljenostjo za delo na dan, ko je pravosodni policist že opravil dnevno delovno obveznost na podlagi razporeda dela, se šteje kot delo preko polnega delovnega časa. Pripravljenost za delo pisno odredi generalni direktor, direktor zavoda ali osebe, ki jih pooblastita.

Glede pripravljenosti za delo Zakon o organiziranosti in delu v policiji¹⁵ (ZODPol) v 71. členu določa, da je to poseben delovni pogoj, pri katerem mora biti uslužbenec policije, ki mu je pripravljenost odrejena, v pripravljenosti za delo doma ali na določenem kraju. Pripravljenost pomeni dosegljivost uslužbenca policije po telefonu ali drugih sredstvih za potrebe prihoda na delovno mesto ali na kraj, kjer je treba opraviti nujno nalogo. Uslužbenec policije, ki je v času pripravljenosti poklican na delo, se mora v najkrajšem možnem času zgledati na

delovnem mestu ali kraju, kjer je treba opraviti nujno nalogo. Pripravljenost za delo se ne šteje v delovni čas. Če uslužbenec policije med pripravljenostjo za delo začne opravljati delo, se mu čas opravljanja dela šteje v delovni čas. Pripravljenost za delo je podrobneje urejena še v Kolektivni pogodbi za policiste¹⁶

Pripravljenost za delo je možna tudi pri uslužbencih finančne uprave, in sicer je opredeljena v 82. členu Zakona o finančni upravi¹⁷ (ZFU). Pripravljenost kot posebni delovni pogoj pomeni dosegljivost uslužbenca finančne uprave po telefonu ali drugih sredstvih zaradi morebitnega prihoda na delovno mesto ali na kraj, kjer je treba nujno opraviti nalogo. Pripravljenost se uslužbencu finančne uprave odreja glede na potrebe delovnega procesa. Uslužbenec finančne uprave, ki je med pripravljenostjo poklican na delo, se mora v najkrajšem mogočem času zglasti na delovnem mestu ali kraju, kjer je treba opraviti določeno nalogo. Pripravljenost se ne všteva v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Če mora uslužbenec finančne uprave med pripravljenostjo dejansko delati, se ure dejanskega dela vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti.

Za delavce na obrambnem področju pripravljenost za delo določa Zakon o obrambi¹⁸ (ZObr), ki v 97.e členu določa, da mora biti delavec v pripravljenosti za delo na delovnem mestu, na določenem kraju ali na domu. Pripravljenost za delo se ne všteva v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Če mora delavec v času pripravljenosti za delo dejansko delati, se te ure dejanskega dela vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Pripravljenost za delo na določenem kraju je izenačena s pripravljenostjo za delo na delovnem mestu.

Za sodnike pravice in obveznosti iz sodniške službe ureja ZSS. Časovni vidik opravljanja sodniške službe je urejen v 43.b členu ZSS. Večinoma opravljajo sodniki delo v okviru poslovnega časa sodišča, zaradi opravljanja nujnih procesnih dejanj pa je treba zagotavljati prisotnost sodnikov tudi izven poslovnega časa sodišča, kar ima izvor v že predstavljeni procesni zakonodaji in štejemo za specifično glede na naravo dela. ZSS daje materialno podlago za delovnopravno ureditev pravic in opravljanje nujnih procesnih dejanj izven poslovnega časa sodišč. ZSS opredeljuje bistvene pravice in obveznosti sodnikov z določitvijo obveznosti opravljanja sodniške službe v dežurstvu in pripravljenosti, določa pa tudi počitek sodnikov. V času dežurstva sodnik opravlja nujna procesna dejanja na delovnem mestu ali na kraju, kjer je treba opraviti nujno procesno dejanje, ure dežurstva pa se štejejo v delovni čas. Dežurstvo torej lahko štejemo v efektivni delovni čas. Pripravljenost pa pomeni dosegljivost sodnika po telefonu ali s pomočjo drugih komunikacijskih sredstev za potrebe opravljanja nujnih procesnih dejanj. Najdaljši odzivni čas prihoda na delovno mesto ali na kraj, kjer se izvaja nujno procesno dejanje, je določen s Sodnim redom, ki po veljavni ureditvi določa odzivni čas ene ure.

Funkcionarjem dodatki k plači ne pripadajo, razen dodatka na delovno dobo. Izjemoma pripada omejen nabor dodatkov sodnikom, in sicer dodatki za dvojezičnost, položajni dodatek, dodatek za delo v manj ugodnem delovnem času ter za pripravljenost. Dodatki

sodnikov za delo v manj ugodnem delovnem času in za stalno pripravljenost so urejeni v 32.a členu ZSPJS. Dodatek se obračuna na osnovno plačo funkcionarja. Sodnikom pripadajo naslednji dodatki za delo v manj ugodnem delovnem času:

- za delo prek polnega delovnega časa,
- za čas dežurstva, ki presega polni delovni čas,
- za delo ponoči,
- za delo v nedeljo in
- za delo na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan.

Dodatek za pripravljenost je določen kot poseben dodatek.

Višina dodatkov za sodnike:

DODATEK	VIŠINA DODATKA
Delo ponoči	30%
Delo v nedeljo	75%
Dela prost dan (praznik)	90%
Delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo)	30%
Dodatek za čas dežurstva	20%
Dodatek za pripravljenost	30%

Zakon o sodiščih¹⁹ (ZS) že v uvodnem poglavju zakona izpostavlja pooblastila in dolžnosti sodnega osebja, ki neposredno sodeluje pri izvajanju sodne oblasti, naloge in delokrog obveznosti pa so opredeljene v posebnem, 8. poglavju. Glede ostalega sodnega osebja (npr. vpisničar, zapisnikar) so zakonske določbe dokaj skope. Zakon ureja le omejitev pravice do stavke in način določitve števila delovnih mest sodnega osebja. Če ni drugače določeno, se predpisi, ki urejajo položaj in pravice delavcev v državnih organih, smiselno uporabljajo tudi za sodno osebje. Veljavni ZS ne določa posebnih pravic sodnega osebja, ki sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, prav tako zakoni s področja javnih uslužbencev (Zakon o javnih uslužbencih²⁰ (ZJU) in ZSPJS) na področju dežurstva oziroma pripravljenosti ne določajo posebnosti glede na specifiko opravljanja dela sodnega osebja. Računsko sodišče je na tej podlagi ocenilo, da bi bilo treba pripravljenost in dežurstvo, vštevanje tega v delovni

čas in plačilo navedenega dela, podobno kot za sodnike in državne tožilce, v zakonu urediti tudi za sodno osebje. Za sodno osebje so posamezna vprašanja lahko z zakonom drugače urejena, kot so urejena v ZJU, če je to potrebno zaradi specifične narave njihovih nalog oziroma za izvrševanje posebnih dolžnosti in pooblastil (tretji odstavek 22. člena ZJU). Podlage in postopek določitve plač za vse javne uslužbence določa sistemski predpis, to je ZSPJS.

Sodni red sodno osebje opredeljuje kot javne uslužbence in strokovno-tehnične javne uslužbence, glede pravic iz delovnih razmerij pa napotuje na uporabo predpisov in kolektivno pogodbo, ki velja za delavce v državnih organih, s to razliko, da lahko zaradi posebnih pooblastil sodnega osebja in specifične dela na sodišču zakon določi drugače. Krovni zakon, ki ureja pravice in obveznosti iz delovnega razmerja sodnega osebja, je ZJU, ZSPJS pa določa sistem plač javnih uslužbencev v javnem sektorju, pravila za njihovo določanje, obračunavanje in izplačilo. ZSPJS določa tudi dodatke k plači za delo v manj ugodnem delovnem času, višino dodatkov pa določa Kolektivna pogodba za javni sektor²¹ (KPJS).

Organizacijo in opravljanje nujnih procesnih dejanj podrobneje določa Sodni red, ki predvideva sodelovanje sodnega osebja. Sodni red določa, da mora biti sodno osebje v času pripravljenosti dosegljivo po telefonu ali z uporabo drugih elektronskih komunikacij, sodniku, ki opravlja delo na terenu, pa mora biti zaradi učinkovitega in nemotenega opravljanja nujnih procesnih dejanj zagotovljeno uradno vozilo z voznikom in zapisnikarjem. Sodnemu osebju pripadajo tudi posebne pravice po veljavnih predpisih, zagotovljena pa je tudi varovalna oprema.

ZSPJS v 32. členu določa, da pripadajo javnim uslužbencem za delo v delovnem času, ki je zanje manj ugoden, dodatki za:

- izmensko delo,
- delo v deljenem delovnem času,
- delo v neenakomerno razporejenem delovnem času,
- delo ponoči, v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ali praznik,
- delo prek polnega delovnega časa.

Dodatki iz prve, druge in tretje alineje se med seboj izključujejo. Javnim uslužbencem pripada tudi dodatek za stalno pripravljenost. Dodatki pripadajo le za čas, ko dela v času, ki je manj ugoden.

Višina dodatkov se za javne uslužbence določi s kolektivno pogodbo za javni sektor. Osnova za obračun dodatkov je osnovna plača javnega uslužbenca. V času dežurstva pripada javnim uslužbencem dodatek za delo prek polnega delovnega časa v višini, določeni s KPJS in ostali

dodatki za delo v delovnem času, ki je zanje manj ugoden, ki pa se v času dežurstva izplačujejo v višini 50% višine, ki je za te dodatke določena v Kolektivni pogodbi za javni sektor.

Višina dodatkov za delo javnih uslužbencev v manj ugodnem delovnem času in za čas pripravljenosti:

	KPJS	Višina dodatka
Izmenko delo	40. člen	7%
Delo v deljenem delovnem času	41. člen	15%
Neenakomerno razporejen delovni čas	42. člen	10-20%
Delo ponoči	43. člen	40%
Delo v nedeljo	44. člen	90%
Dela prost dan (praznik)	44. člen	120%
Delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo)	45. člen	30%
Dodatek za pripravljenost	46. člen	20%
Dodatek za čas dežurstva	48. člen	30%

ZS kot veljavni materialni predpis za sodno osebje za sodelovanje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj ne predvideva posebnih delovnih pogojev, na primer pripravljenosti za delo, kot to določajo že predstavljeni področni zakoni s področja obrambe, policije, finančne uprave in drugi. Zato se glede na mnenje Računskega sodišča in zagotavljanje enotne uporabe predpisov s področja javnih uslužbencev s predlogom zakona ureja delovnopravno področje sodelovanja sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, tako da se določa zakonsko podlago za opravljanje dela v manj ugodnem delovnem času, opredelitev pripravljenosti za delo in ustrezen način plačila.

Zakon o sodiščih (ZS) v 83. členu določa delovanje sodišč v času sodnih počitnic, ki trajajo vsako leto od 15. julija do 15. avgusta. V tem času sodišča opravljajo naroke in odločajo samo v nujnih zadevah. Drugi odstavek 83. člena ZS opredeljuje, katere zadeve se štejejo za nujne zadeve, tretji odstavek pa določa, da razen v nujnih zadevah procesni roki ne tečejo, prav tako se ne vročajo sodna pisanja.

Namen uvedbe sodnih počitnic je bil zagotoviti racionalnejše poslovanje sodišč v času letnih dopustov. V času sodnih počitnic sodišča delajo, vendar v bistveno manjšem obsegu, saj je nujno samo odločanje in opravljanje narokov v nujnih zadevah. Sodišča v tem času ne opravljajo narokov, kar pomeni, da se s tem zaradi večje odsotnosti strank sodišče izogne prestavljanju narokov, s čimer je poslovanje in komunikacija s strankami bistveno olajšana. V tem času sodišča razen v nujnih zadevah ne odločajo, sodna pisanja se ne vročajo. Če je bilo

sodno pisanje vročeno, začnejo teči procesni roki prvi naslednji dan, ko se iztečejo sodne počitnice. S sodnimi počitnicami se zagotavlja tudi pravno varnost strank, saj so določene v času, ko največje število ljudi ni na naslovu svojega (stalnega) prebivališča zaradi letnega dopusta oziroma šolskih počitnic. Stranke se izognejo zamudam prekluzivnih procesnih rokov, zaradi česar bi zanje nastale negativne procesne posledice. Sodne počitnice namreč vplivajo na potek procesnih rokov, saj se procesni roki za vložitev pravnega sredstva v zadevah, ki niso nujne, in so začeli teči najkasneje 15. julija, pa bi se iztekli v času trajanja sodnih počitnic, iztečejo šele prvi delovni dan po sodnih počitnicah.

Glede na razvoj organizacije in poslovanja sodišč ter informatizacijo postopkov termin sodne počitnice kot institut, ki tudi pojmovno kaže na to, da sodišče dela v zmanjšanem obsegu, potrebuje posodobitev in novo opredelitev. Delovanje sodišč v tem obdobju ni zaustavljeno, saj še vedno nemoteno teče delo v zadevah, ki so določene kot nujne. V drugih zadevah sodniki in sodno osebje lahko opravljajo opravila, ki niso vezana na odločanje, vodenje narokov in vročanje, v postopkih, kjer odločanje ni vezano na izveden narok, ko morajo biti prisotne stranke, pa lahko pomenijo sodne počitnice nepotreben zastoj, zato prekinitev odločanja v teh primerih, čeprav gre za nenujne zadeve, ni smotrna. Sodišče odloči praviloma brez naroka v postopkih za vpis v sodni register²², v večini zemljiškoknjižnih postopkov²³ in v večini postopkov zaradi insolventnosti²⁴. Vročanje odločb v teh postopkih znotraj obdobja sodnih počitnic že po veljavni določbah ne bi pomenila dodatnih posledic za stranke, saj začnejo procesni roki teči šele prvi naslednji dan po izteku sodnih počitnic. Sodišče bi tudi v tem času moralo imeti možnost, da odloča v nenujnih zadevah, izvedba narokov pa bi lahko bila ob pogoju soglasja vseh strank. S tem bi se lahko preprečilo tudi zastaranje zadev, ki so bile na primer zaradi ponovnega odločanja vrnjene na prvo stopnjo ali je tekel dolgotrajen postopek zaradi drugih razlogov. Če stranke s tem ne bi soglašale, bi sodišče lahko uporabilo veljavne določbe procesne zakonodaje, ki omogočajo preložitev naroka iz upravičenih razlogov²⁵. Ker bi sodišče delovalo v poletnem obdobju v večjem obsegu, kot to določa veljavna določba, še vedno pa v zmanjšanem obsegu od rednega poslovanja sodišča, bi bilo treba prilagoditi tudi poimenovanje posebnega delovanja sodišč v poletnem času.

Način delovanja sodišč v času trajanja izrednih dogodkov, ko je v izrednih dogodkih ovirano delovanje in redno izvajanje sodne oblasti, že od leta 2009 določa ZS. Z novelo ZS-I²⁶ je bil sprejet nov 83.a člen, ki je določil delovanje sodišč ob naravnih in drugih nesrečah, ob večjih epidemijah in podobnih večjih izrednih dogodkih. Po veljavni ureditvi o navedenih ukrepih, ko posamezna sodišča ne morejo več delovati nemoteno, odloča predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na predlog ministra za pravosodje.

V času izrednih dogodkov sodišča opravljajo samo nujne zadeve, kot jih opravljajo v času sodnih počitnic (83. člen ZS), predsednik Vrhovnega sodišča pa lahko odredi tudi druge ukrepe, ki najbolj ustrezajo konkretnim okoliščinam (npr. začasne dodelitve, premestitev sodnikov v sodelovanju s Sodnim svetom). Če predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije oceni, da je nastalo stanje začasnih izrednih dogodkov (ki ni enako izrednemu stanju v smislu prvega odstavka 92. člena Ustave Republike Slovenije²⁷), ki lahko v večjem

obsegu ovirajo nemoteno oziroma redno izvajanje sodne oblasti, izda odredbo (splošni pravni akt), ki jo posreduje v seznanitev ministru za pravosodje ter v objavo v Uradnem listu Republike Slovenije. Z objavo v Uradnem listu Republike Slovenije se zagotavlja pravna varnost in transparentnost, varujejo pa se tudi postopkovni roki in pravice strank sodnih postopkov. Pristojnost Vrhovnega sodišča izhaja iz določbe drugega odstavka 127. člena Ustave Republike Slovenije, po kateri Vrhovno sodišče Republike Slovenije »opravlja druge zadeve, ki jih določa zakon« in je z vidika ustavnega načela delitve oblasti primerna, saj o nastanku navedenih izrednih dogodkov, ki bi lahko v večjem obsegu ovirali nemoteno oziroma redno izvajanje sodne oblasti, odloči predsednik najvišjega sodišča v državi, ne pa izvršilna veja oblasti.

V letu 2020 je bilo zaradi izrednega dogodka, epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) z namenom preprečevanja širjenja virusne okužbe in posledično varovanja življenja in zdravja državljanov ovirano delovanje in redno izvajanje sodne oblasti. Minister za zdravje je 12. 3. 2020 na podlagi 7. člena Zakona o nalezljivih boleznih²⁸ zaradi povečane nevarnosti širjenja novega koronavirusa izdal Odredbo o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) na območju Republike Slovenije²⁹. Podlaga za razglasitev epidemije je bilo strokovno mnenje Nacionalnega inštituta za javno zdravje. S tem je Slovenija sledila razglasitvi pandemije Svetovne zdravstvene organizacije.

Na podlagi predloga ministrice za pravosodje je predsednik Vrhovnega sodišča 13. 3. 2020 izdal Odredbo o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih, povezanih z razglasitvijo epidemije SARS-CoV-2 (COVID-19). V odredbi je določil obseg delovanja sodišč, in sicer opravljanje narokov in odločanje samo v nujnih zadevah, vsi razpisani naroki se preklicajo, prav tako ne tečejo roki, razen v nujnih zadevah, vročanje se omeji samo na nujne zadeve. Poleg tega je določil, da v insolvenčnih zadevah sodišča ne razpisujejo javnih dražb in drugih opravil, ki zahtevajo osebne stike upraviteljev, udeležencev in drugih oseb v teh postopkih. Z odredbo se je omejil vstop v sodne stavbe, vloge je bilo možno pošiljati samo po pošti ali prek portala eSodstvo, kjer je to omogočeno. Omejila se je prisotnost medijev na glavnih obravnavah v nujnih zadevah. Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije si je pridržal možnost naknadne določitve drugih organizacijskih ukrepov.

Z namenom preprečevanja širjenja virusne okužbe, varovanje zdravja in življenja ljudi ter zagotavljanja delovanja posameznih državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil je bil sprejet Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje in širjenje nalezljive bolezni SARS-CoV2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ)³⁰, s katerim so bili določeni začasni ukrepi na področju sodnih, upravnih in drugih javnopravnih zadev. Na področju sodnih zadev je bil sprejet ukrep zadržanja vseh rokov (tudi materialnih), razen rokov v nujnih zadevah. Uveljavljena je bila možnost trajanja ukrepov, ki jih določi predsednik Vrhovnega sodišča, dokler obstajajo razlogi, zaradi katerih je bila razglašena epidemija, vendar največ dva meseca z možnostjo podaljšanja, s skrajnim rokom 1. 7. 2020. Določena je bila še možnost omejitve prisotnosti javnosti na glavni obravnavi, in sicer delna ali celotna izključitev.

Na podlagi ZZUSUDJZ in 83.a člena ZS je predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije 30. 3. 2020 izdal novo Odredbo o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ³¹. V odredbi je podrobneje določil, da sodišča še vedno odločajo v nujnih zadevah, od teh pa je taksativno določil, katere se ne štejejo kot nujne. ZS v 9. točki drugega odstavka 83. člena določa, da se kot nujne zadeve štejejo tudi druge zadeve, če tako določa zakon. Predsednik Vrhovnega sodišča je torej določil zadeve, ki se ne štejejo kot nujne, opredeljuje pa jih področna zakonodaja. Tako se kot nenujne zadeve po odredbi štejejo na primer zadeve za odvzem premoženja nezakonitega izvora po Zakonu o odvzemu nezakonitega premoženja³², upravni spori po Zakonu o informacijskem pooblaščenju³³, upravni spori po Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju³⁴, upravni spori po Zakonu o kmetijskih zemljiščih³⁵.

Glede na nadaljnje spremljanje stanja razmer v državi je Vrhovno sodišče Republike Slovenije pričelo s postopnim sproščanjem ukrepov, ki so bili določeni z navedeno odredbo. Predsednik Vrhovnega sodišča je 8. 4. 2020 izdal Odredbo o spremembi Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ³⁶ s katero so bile iz odločanja v nujnih zadevah izvzete zadeve, v katerih je bilo obdolžencu začasno odvzeto vozniško dovoljenje ali je bilo zaseženo motorno vozilo po Zakonu o prekrških.

Novela ZZUSUDJZ-A³⁷ je sledila epidemiološki sliki v državi in omogočila postopno in hkrati čim širše delovanje sodstva ob upoštevanju vseh ukrepov za zagotavljanje varnega delovanja in varne udeležbe strank v postopkih. S predlagano dopolnitvijo je bilo določeno, da lahko sodišča ne glede na prvi odstavek 83.a člena ZS v tem obdobju odločajo in vročajo sodna pisanja v zadevah, ki niso določene kot nujne zadeve in v tistih zadevah, ki se ne štejejo za nujne v skladu z odredbami predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, izdanimi na podlagi 4. člena ZZUSUDJZ. Dodana je bila možnost, da sodišča lahko odločajo in vročajo pisanja v zadevah, ki se ne obravnavajo kot nujne, vendar pa roki v teh zadevah še vedno ne tečejo, razen če gre za nujne zadeve. Druga rešitev je povezana s postopki zaradi insolventnosti, in sicer je bilo z novelo določeno, da sodišče obravnava in odloča o vlogi, predlogu, izjavi, ugovoru, drugem procesnem dejanju ali predloženi listini, tudi če je stranka zamudila rok ali izostala z naroka v času trajanja ukrepov iz razloga, neposredno povezanega z epidemijo.

V skladu z novelo ZZUSUDJZ-A je predsednik Vrhovnega sodišča 4. 5. 2020 izdal novo Odredbo o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ³⁸, ki določa, da sodišča odločajo tudi o nenujnih zadevah pod pogojem, če sodišča lahko zagotavljajo opravo teh dejanj v skladu s pogoji, določenimi v tej odredbi in v drugih ukrepih, ki jih na podlagi te odredbe določi predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ter tako, da se ne širi virusna okužba in je zagotovljeno zdravje in življenje ljudi.

Od leta 2009, ko je bila sprejeta novela ZS-I, se 83.a člen ZS še ni uporabil. Ob epidemiji SARS-CoV-2 (COVID-19), ki je predstavljala resno grožnjo za zdravje državljanov in posledično delovanje države, je bilo potrebno zaradi nemotenega delovanja sodišč v tistih postopkih, ki so opredeljeni kot nujni, aktivirati mehanizem, ki ga omogoča 83.a člen ZS. Ob tem so se pokazale nekatere pomanjkljivosti veljavne ureditve, saj ta ne predvideva delovanja sodišč tudi v nenujnih zadevah, tudi če bi razmere to omogočale, prav tako ni možna prožnost odločanja o obsegu in načinu delovanja sodišč glede na spreminjajoče se razmere ter postopnost v sproščanju ukrepov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlagane rešitve zasledujejo naslednje cilje:

- določitev zakonske podlage za delovnopravno ureditev sodelovanja sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj,
- določitev obsega poletnega poslovanja sodišč,
- določitev obsega delovanja sodišč v primeru izrednega dogodka.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih:

- načelo optimizacije poslovanja sodišč,
- načelo optimalne izrabe kadrovskih virov,
- načelo ekonomičnosti in smotrnosti.

2.3. Poglavitne rešitve

ZSS za opravljanje nujnih procesnih dejanj ureja bistvene pravice in obveznosti sodnikov. Sodišče zagotavlja opravljanje nujnih procesnih dejanj sodnikov s pripravljenostjo in dežurstvom. Obveznosti sodelovanja sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj oziroma oblike tovrstnega sodelovanja ZS oziroma drugi zakon ne urejajo, kar pa ne izključuje možnosti, da se za opravljanje nujnih nalog uporabijo obstoječe oblike organizacije dela, ki jih določa Zakon o delovnih razmerjih³⁹ (ZDR-1), medtem ko je v ZSPJS in KPJS urejena le višina plačila za opravljeno delo glede na obliko opravljenega dela (npr. delo v manj ugodnem delovnem času, pripravljenost, dežurstvo). Sodelovanje sodnega osebja sicer na več mestih določa Sodni red, ki pa glede na hierarhijo akta ne more predstavljati neposredne pravne podlage za določanje oblik sodelovanja javnih uslužbencev pri opravljanju nujnih procesnih dejanj ter s tem povezanega vprašanja plačila za opravljeno delo.

S predlogom spremembe in dopolnitve zakona se določa zakonsko podlago za sodelovanje sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj in ustrezno plačilo za opravljeno delo

z navezavo na sistemski predpis, ki enotno ureja podlage in postopek določitve plač ter dodatkov za celotni javni sektor, to je ZSPJS. Sodno osebje zaradi sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj izven delovnega časa opravlja delo v manj ugodnem delovnem času, pri čemer je treba razlikovati efektivno delo, ko se delo dejansko izvaja, in čas pripravljenosti, ki se ne šteje kot delo, ampak je poseben delovni pogoj. Ker delo v manj ugodnem delovnem času že ureja ZDR-1, medtem ko institut pripravljenosti (enako velja za dežurstvo) na ravni javnega sektorja ni opredeljen, se s predlogom zakona določa ureditev instituta pripravljenosti primerljivo ureditvam kot izhajajo iz nekaterih drugih področnih zakonov (npr. 71. člen ZODPol, 227.e člen ZIKS, 82. člen ZFU in 97.e člen ZObr), vključno z določitvijo neposredne podlage za plačilo opravljenega dela in pripravljenosti v okviru enotnega plačnega sistema, to sta ZSPJS in KPJS. Na ta način se, glede na to da javni uslužbenci v okviru aktivnega sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj delo opravljajo z enako intenzivnostjo kot v rednem delovnem času, zagotavlja tudi njihov ustrezen plačni položaj.

Predlog zakona tako določa, da se sodnemu osebju, ki sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj izven delovnega časa, lahko odredi opravljanje dela v manj ugodnem delovnem času in pripravljenost za delo. Kot delo v manj ugodnem delovnem času se šteje izmensko delo, delo v neenakomerno razporejenem delovnem času, delo prek polnega delovnega časa, delo ponoči, v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ali praznik.

Sodnemu osebju se zaradi sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj lahko odredi pripravljenost za delo izven delovnega časa. Čas pripravljenosti je treba vezati na delovni čas uslužbenec in ne na poslovni čas, kot je sedaj urejeno v prvem odstavku 137. člena Sodnega reda. Poslovni čas sodišč namreč nima vsebinske povezave z izvajanjem nujnih procesnih dejanj. Pripravljenost za delo je poseben delovni pogoj in je vezan na naravo in organizacijo dela na sodiščih, kar utemeljuje tudi različno plačilo v primerjavi z rednim delom, ki ga sodno osebje opravlja v okviru svojih rednih delovnih zadalžitev. V času pripravljenosti mora biti sodno osebje dosegljivo po telefonu ali drugih komunikacijskih sredstvih za potrebe prihoda na delovno mesto ali kraj, kjer se opravlja nujno procesno dejanje. Sodno osebje je v času pripravljenosti v vsakem trenutku na razpolago delodajalcu, da ga pozove na opravljanje obveznosti, zaradi česar je njegova pravica do odmora in počitka v tem času bistveno okrnjena. Najdaljši čas prihoda na delovno mesto določa Sodni red, ki po trenutni ureditvi predvideva odzivni čas ene ure od trenutka obvestila o potrebi za prevzem nujnih procesnih dejanj. Pripravljenost za delo se ne šteje v delovni čas.

Ko mora sodno osebje v času pripravljenosti opravljati delo, se čas odrejene pripravljenosti prekine, čas opravljanja dela pa se šteje v delovni čas, za katerega se prejme tudi ustrezno plačilo. Višina dodatka je odvisna od časa, v katerem se delo opravlja, vedno pa gre za delo v manj ugodnem delovnem času. Sodnemu osebju pripada dodatek, če gre za izmensko delo, delo v neenakomerno razporejenem delovnem času, delo prek polnega delovnega časa, delo ponoči, v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ali praznik. ZSPJS glede višine dodatkov napotuje na KPJS, ki v 44. do 46. členu opredeljuje odstotek

dodatka od urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca.

ZSPJS v tretjem odstavku 32. člena opredeljuje dodatek za stalno pripravljenost, ki pa je v KPJS razdelan na dodatek za pripravljenost in dodatek za stalno pripravljenost. V primeru pripravljenosti sodnega osebja za sodelovanje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj gre za dodatek za pripravljenost, ki se obračuna v višini 20% urne postavke plače (prvi odstavek 46. člena KPJS). Razlikovanje med pripravljenostjo in stalno pripravljenostjo je bilo uveljavljeno leta 2017 z Aneksom št. 9 h Kolektivni pogodbi za javni sektor⁴⁰. Posebna delovna mesta sodnega osebja, ki so predvidena za sodelovanje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, se določi v internem aktu (npr. notranji pravilnik sodišča). Gre namreč bolj za določitev konkretnih delovnih mest in uslužbencev, ki to delo opravljajo, kot pa pogojev za delovno mesto.

S predlaganimi spremembami se ureja drugačen način poslovanja sodišč v poletnem času in v primeru nastopa izrednega dogodka (npr. naravne in druge hujše nesreče, epidemije, drugi izredni dogodki). Posebno ureditev poslovanja sodišč in tek procesnih rokov v času sodnih počitnic je določil Zakon o sodiščih (Uradni list RS, št. 19/94), ki je začel veljati 28. 4. 1994, in sicer v okviru 11. poglavja I. dela v 83. členu. Čas sodnih počitnic je že od leta 1994 določen za čas od 15. julija do 15. avgusta. Ta čas se je razen za odločanje v nujnih zadevah, štel kot čas, ko sodišče ne dela in se sodna pisanja ne vročajo. Do naslednje pomembnejše spremembe je prišlo z novelo ZS-C⁴¹, s katero se je dopolnil tretji odstavek zaradi različnega tolmačenja o štetju procesnih rokov v času sodnih počitnic tako, da roki v času sodnih počitnic ne tečejo, razen v nujnih zadevah. S to novelo se je dopolnila tudi prva točka drugega odstavka 83. člena, s katero se med nujne zadeve uvrstila razen odvzema prostosti tudi omejitev prostosti zaradi uskladitve z Zakonom o kazenskem postopku.

Po danes veljavni ureditvi sodišča v času sodnih počitnic opravljajo poglavitna procesna dejanja samo v nujnih zadevah (prvi odstavek 83. člena). Samo v teh zadevah, ki so taksativno določene v drugem odstavku, procesni roki tečejo, prav tako v teh zadevah poteka vročanje. Zakonodajalec je nujne zadeve določil neodvisno od določb posameznih zakonov, z izjemo, da lahko tudi drug zakon določi, da se zadeva šteje kot nujna. ZS kot nujne zadeve opredeljuje predvsem tiste zadeve, pri katerih bi preložitev ali zastoj v postopku lahko pomenila nastanek hujših posledic za življenje, zdravje ali premoženje ljudi ali pravnih oseb. V ostalih zadevah procesni roki ne tečejo, prav tako se ne vročajo sodna pisanja. Če je bilo sodno pisanje vročeno, začne teči procesni rok prvi naslednji dan po izteku sodnih počitnic. S tem se varuje pravno varstvo strank, če zaradi daljše odsotnosti zaradi letnega dopusta oziroma šolskih počitnic niso na naslovu svojega (stalnega) prebivališča. Stranke se izognejo zamudam prekluzivnih procesnih rokov, zaradi česar bi zanje nastale negativne procesne posledice. Sodne počitnice namreč vplivajo na potek procesnih rokov, saj se procesni roki za vložitev pravnega sredstva v zadevah, ki niso nujne, in so začeli teči najkasneje 15. julija, pa bi se iztekli v času trajanja sodnih počitnic, iztečejo šele prvi delovni dan po sodnih počitnicah.

S predlaganimi spremembami se določa drugačen obseg poslovanja sodišč v času od 15.

julija do 15. avgusta. Zaradi posodabljanja poslovanja sodišč in informatizacijo postopkov na sodišču termin sodne počitnice kot institut, ki kaže na to, da sodišče dela v zmanjšanem obsegu, potrebuje posodobitev in novo opredelitev. Delovanje sodišč v tem obdobju ni zaustavljeno, saj še vedno nemoteno teče delo v zadevah, ki so določene kot nujne. V ostalih zadevah sodniki in sodno osebje lahko opravljajo opravila, ki niso vezana na odločanje, vodenje narokov in vročanje. V postopkih, kjer odločanje ni vezano na izveden narok, ko morajo biti prisotne stranke, pa lahko pomenijo sodne počitnice nepotreben zastoj, zato prekinitve odločanja v teh primerih, čeprav gre za nenujne zadeve, ni smotrna. Sodišče odloči praviloma brez naroka v postopkih za vpis v sodni register⁴², v večini zemljiškoknjižnih postopkov⁴³ in v večini postopkov zaradi insolventnosti⁴⁴.

Po predlogu spremembe zakona bodo sodišča v tem času poslovala v omejenem obsegu, ki pa se ne omejuje samo na nujne zadeve, ampak bodo sodišča lahko odločala tudi o zadevah, ki niso nujne (nenujne zadeve). Termin sodne počitnice se zato nadomešča s terminom poletno poslovanje sodišč, ki še vedno nakazuje, da sodišča delujejo z določenimi omejitvami, pa vendar v širšem obsegu kot po veljavni ureditvi.

Posodobljen je tudi nabor nujnih zadev, in sicer se v prvo točko dodajajo postopki v zvezi z izvrševanjem kazni zapora, kot nova tretja točka pa se dodajajo nepravdne zadeve po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini in določa, da so postopki po tem zakonu nujni in prednostni⁴⁵. Iz predloga spremembe se izmed nujnih zadev črta menične proteste ter menične tožbe, kar pa ne pomeni, da se te zadeve ne obravnavajo kot nujne zadeve, ampak jih zaradi relativno redkih postopkov v teh zadevah lahko uvrstimo v zadnjo 8. točko tretjega odstavka, med druge zadeve, za katere tako določa zakon. Zadeve prisilne poravnave in stečaja se zamenjujejo z zadevami zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja, saj gre za širši pojem, usklajen z veljavno zakonodajo na tem področju.

V času poletnega poslovanja bodo sodišča nemoteno odločala in razpisovala naroke v nujnih zadevah, v katerih procesni roki tečejo, prav tako bo potekalo vročanje, kot že do sedaj. V ostalih zadevah bodo sodišča lahko odločala, vendar pa bodo veljale omejitve glede razpisovanja narokov. Sodišče bo narok razpisalo le, če bodo s tem soglašale vse stranke, s čimer se varuje pravice strank sodnih postopkov, če v tem obdobju načrtujejo daljšo odsotnost. Procesna zakonodaja namreč že sedaj določa možnost preložitve narokov iz upravičenih razlogov. Strankam bo v času poletnega poslovanja sodišča lahko vročeno sodno pisanje tudi v nenujnih zadevah, vendar pa bo rok začel teči prvi naslednji dan po izteku, s čimer je zagotovljeno varstvo pravic strank v postopkih. Ker bodo strankam v tem obdobju vročena tako nujna kot nenujna pisanja, je bilo ocenjeno kot primerno, da se pri vročitvi v nenujnih zadevah v tem obdobju stranko seznani o začetku teka roka na sodnem pisanju, ovojnici ali drugi listini, ki se priloži sodnemu pisanju.

ZS določa način delovanja sodišč v času trajanja izrednih dogodkov, ko je v izrednih dogodkih ovirano delovanje in redno izvajanje sodne oblasti od leta 2009. Novela ZS-I⁴⁶ je v novem 83.a členu določila delovanje sodišč ob naravnih in drugih nesrečah, ob večjih epidemijah in podobnih večjih izrednih dogodkih. Po veljavni ureditvi o navedenih ukrepih, ko

posamezna sodišča ne morejo več delovati nemoteno, odloča predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na predlog ministra za pravosodje. V času izrednega dogodka sodišča poslujejo na način, kot veljavna zakonodaja določa za delovanje sodišč v času sodnih počitnic. Sodišča torej opravljajo samo nujne zadeve (83. člen ZS), predsednik Vrhovnega sodišča pa lahko odredi tudi druge ukrepe, ki najbolj ustrezajo konkretnim okoliščinam (npr. dodelitve sodnikov, premestitve sodnikov v sodelovanju s Sodnim svetom). Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na predlog ministra za pravosodje odloči, da je nastalo stanje začasni izredni dogodki, ki lahko v večjem obsegu ovirajo nemoteno oziroma redno izvajanje sodne oblasti, in jo posreduje v seznanitev ministru za pravosodje ter objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Z objavo v Uradnem listu Republike Slovenije se zagotavlja pravna varnost in transparentnost, varujejo pa se tudi postopkovni roki in pravice strank sodnih postopkov.

Glede delovanja sodišč v času izrednih dogodkov, pod kar lahko zajamemo naravne in druge hujše nesreče, epidemije ali podobne večje izredne dogodke, se je ureditev tega področja ob zadnjem izrednem dogodku epidemiji SARS-CoV-2 (COVID-19) pokazala kot nujna, vendar premalo fleksibilna glede na hitro spremenljive okoliščine. Veljavna ureditev namreč določa delovanje sodišč samo v nujnih zadevah, ne določa pa možnosti, da bi sodišča reševala tudi nenujne zadeve po zmožnostih delovanja sodišča glede na prizadetost in nastale posledice zaradi izrednega dogodka. Zato je bil potreben sprejem interventnega zakona (ZZUSUDJZ), ki je omogočil večji obseg delovanja sodišč in pooblastil predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, da je odločal o obsegu delovanja sodišč ob predpostavki, da se zagotavlja izvajanje sodne oblasti ob hkratnem varovanju zdravja in življenja ljudi.

Namen spremembe 83.a člena ZS je zagotoviti ustrezno pravno podlago za hiter odziv in prilagoditev poslovanja sodišč v primeru izrednega dogodka. Sodišča bodo ob nastanku izrednega dogodka, ki bo v večji meri omejeval redno izvajanje sodne oblasti, praviloma poslovala na način, kot je predviden za poletno poslovanje. Splošnemu pravilu je dodana še izjema, da lahko sodišča poslujejo tudi v drugačnem obsegu, glede na naravo izrednega dogodka.

Po predlogu spremembe zakona bo ob nastanku izrednega dogodka predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z odredbo določil obseg delovanja sodišč. Predsednik bo določil, katera sodišča poslujejo kot v času poletnega poslovanja in druge posebne ukrepe, ki določajo način poslovanja sodišč, s katerimi bo lahko predsednik omejil uporabo sodnoupornih ali procesnih predpisov zaradi izrednega dogodka, da se bo lahko zagotovilo čimbolj nemoteno in redno izvajanje sodne oblasti. V odredbi bo določen tudi čas veljavnosti odredbe glede na čas trajanja izrednega dogodka, odredba pa bo, kot je to določeno že sedaj, objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije.

V primeru takšnega izrednega dogodka, ki bi v pretežni meri onemogočil poslovanje vseh sodišč ali pa samo posameznega sodišča na način, kot je določeno za poletno poslovanje, predlog zakona omogoča, da se z odredbo bistveno zmanjša delovanje sodišč, ki pa morajo še vedno zagotavljati odločanje v tistih nujnih zadevah, ki so bistvene za zagotavljanje

varstva pravic strank. Med te spadajo postopki v kazenskih zadevah, v katerih je obdolžencu odvzeta ali omejena prostost, nepravdne zadeve o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah in izvršilne zadeve v zvezi s postopki za varstvo in korist otrok. Zaradi različnih okoliščin izrednega dogodka se s spremembo določa tudi možnost, da lahko sodišča delajo v večjem ali manjšem obsegu kot v času poletnega poslovanja, odvisno od okoliščin izrednega dogodka. Predsednik Vrhovnega sodišča bo lahko določil, da se nujne zadeve iz 5. do 9. točke tretjega odstavka 83. člena štejejo kot nenujne zadeve, lahko pa jih še vedno šteje kot nujne zadeve in v njih določi drugačen obseg poslovanja. Primeroma navajamo ukrep iz Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (Uradni list RS, št. 62/20), s katerim so bila v zadevah zavarovanja kot nujna določena samo tista dejanja, ki zahtevajo osebne stike izvršiteljev, udeležencev in drugih oseb v teh postopkih in oprava teh dejanj ni nujna zaradi odvrnitve nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženja večje vrednosti, ostala dejanja v zadevah zavarovanja pa so po odredbi ostala kot nujna. Predsednik Vrhovnega sodišča bo lahko po predlogu spremembe določil tudi, da sodišča v vseh ali nekaterih nenujnih zadevah poslujejo v neomejenem obsegu, kar predstavlja izjemo od splošnega pravila poslovanja v poletnem času.

Če bi bilo posamezno sodišče v izrednem dogodku tako prizadeto, da ne bi moglo zagotavljati poslovanja, bo lahko predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z odredbo določil drugi stvarno ali krajevno pristojno sodišče, ki bo za čas trajanja izrednega dogodka pristojno za poslovanje v zadevah tega sodišča.

V novem petem odstavku 83.a člena se določa, da če je ob nastopu oziroma zaradi poteka izrednega dogodka onemogočeno poslovanje vseh sodišč in oteženo uveljavljanje pravic strank, ne tečejo roki za uveljavljanje pravic strank v sodnih postopkih (t. i. materialni roki). Poleg tega ne tečejo roki v sodnih postopkih, razen v tistih zadevah, ki so v skladu z zakonom in odredbo predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, določeni kot nujni (t. i. procesni roki). Sklep o nastopu izrednega dogodka bo sprejela Vlada Republike Slovenije po predhodnem predlogu predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Zaradi varstva pravic strank zadržanje teka rokov ne sme trajati več kot tri mesece, Vlada pa lahko ta rok skrajša glede na okoliščine izrednega dogodka.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Ker delo v manj ugodnem delovnem času že ureja ZDR-1, medtem ko institut pripravljenosti (enako velja za dežurstvo) na ravni javnega sektorja ni enotno opredeljen, predlagamo ureditev instituta pripravljenosti primerljivo ureditvam kot izhajajo iz nekaterih drugih področnih zakonov (npr. 71. člen ZODPol, 227.e člen ZIKS, 82. člen ZFU in 97.e člen ZObr), vključno z določitvijo neposredne podlage za plačilo opravljenega dela in pripravljenosti v okviru enotnega plačnega sistema (ZSPJS). Na ta način bi glede na to, da javni uslužbenci v okviru aktivnega sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, delo opravljajo z enako

intenzivnostjo kot v rednem delovnem času, zagotovili tudi njihov ustrezen plačni položaj. Sodelovanje v obliki dežurstva upošteva določbo šestega odstavka 32. člena ZSPJS je namreč nižje ovrednoteno iz naslova nižje osnove za obračun dodatka in nižje višine izplačanega dodatka za opravljeno delo. Slednje glede na podatke iz Analize plač v javnem sektorju za leto 2018 (dokument št. 0100-647/2019/1, 30. 8. 2019, objavljen na spletni strani Ministrstva za javno upravo) tudi ne bi predstavljalo odstopa od siceršnje višine tovrstnih izplačil pri ostalih neposrednih proračunskih uporabnikih. Upošteva vsebino navedene analize je namreč pri neposrednih uporabnikih proračunov delež izplačil za dežurno delo znašal slaba 2 % vseh izplačil, namenjenih za dežurno delo, ki se izplačuje le na področju pravosodja (pri tem velja posebej izpostaviti, da določba šestega odstavka 32. člena ZSPJS, ki določa plačila v času dežurstva, za pravosodne funkcionarje ne velja).

Glede na to da sodno osebje že sedaj sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, dodatne finančne posledice niso predvidene.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

5.1 Prikaz ureditve v državah članicah EU

Avstrija

Status sodnikov in državnih tožilcev ureja Zvezni zakon o službenem razmerju sodnic in sodnikov, državnih tožilk in tožilcev ter sodniških kandidat in kandidatov (Bundesgesetz über das Dienstverhältnis der Richterinnen und Richter, Staatsanwältinnen und Staatsanwälte und Richteramtsanwärterinnen und Richteramtsanwärter – RStDG, Uradni list Zvezne republike Avstrije BGBl. Nr. 305/1961 (NR: GP IX RV 506 AB 522 S. 89. BR: S. 182.)). Zaradi opravljanja nujnih procesnih dejanj so sodniki kazenskih sodišč prve stopnje dolžni delo opravljati tudi izven rednega delovnega časa. Po tretjem odstavku 66. člena RStDG plačilo za pripravljenost in dejansko opravljeno delo v času pripravljenosti ni del osnovne plače, ampak sodnikom za pripravljenost in dejansko opravljeno delo v času pripravljenosti pripada dodatek.

Zaradi opravljanja nujnih procesnih dejanj so v Avstriji dolžni delo v manj ugodnem delovnem času opravljati tudi drugi javni uslužbenci na sodiščih, ki nudijo strokovno tehnično podporo sodnikom. Zanje pravice in dolžnosti v zvezi s pripravljenostjo ureja Kolektivna pogodba za zaposlene Agencije za pravosodno podporo (Kollektivvertrag für die Arbeitnehmerinnen und

Arbeitnehmer der Justizbetreuungsagentur⁴⁷).⁴⁸ Pripravljenost je urejena v okviru 4. člena navedene kolektivne pogodbe, ki širše ureja delovni čas. Sedmi odstavek 4. člena kolektivne pogodbe določa, da znaša dodatek za pripravljenost strokovno tehničnega osebja za čas pripravljenosti 2,94 eur/uro. Kadar je treba opraviti nujno procesno dejanje, pa se čas prihoda na delo šteje v delovni čas.

V Avstriji od 1. januarja 2011 ne poznajo več termina sodnih počitnic, ki so bile določene med 15. julijem in 25. avgustom ter med 24. decembrom in 6. januarjem. Roki v tem času tečejo, z izjemo nekaterih pravnih sredstev zoper odločbe in sodbe prve in druge stopnje. Med 15. julijem in 17. avgustom ter 24. decembrom in 6. januarjem ne tečejo nujni roki v pritožbenih postopkih in postopkih revizije (glej npr. 222. člen ZPO).

V Avstriji je minister za pravosodje 16. 3. 2020 sprejel poseben odlok, ki ureja delovanje sodišč v času epidemije. Posebni ukrepi so veljali do 13. 4. 2020. Odlok določa, da sodišča nimajo več splošnih uradnih ur. Komunikacija s sodiščem naj poteka telefonsko ali po elektronski pošti. Vložišče je odprto samo med uradnimi urami sodišča za namene vlaganja pisnih vlog. V kazenskih zadevah so vsa zaslišanja preklicana, razen v pripornih zadevah in drugih nujnih zadevah. Ob morebitnem zaslišanju je javnost izključena. V civilnih zadevah potekajo ustna zaslišanja izjemoma, če ni mogoče drugače zagotoviti pravičnega postopka. Sprejet je bil tudi poseben zakon, ki je določil, da v civilnih zadevah prenehajo teči vsi roki, ki niso potekali 22. 3. 2020. Roki začnejo ponovno teči 1. 5. 2020. Izjema od prekinitve teka rokov so v zadevah, kjer gre za omejitev svobode gibanja (npr. prisilna hospitalizacija). Sodnik lahko odloči, da v zadevah, ki predstavljajo nevarnost za življenje ali lahko povzročijo nepopravljivo škodo, roki tečejo nemoteno. V kazenskih zadevah lahko minister za pravosodje odloči o spremembi pristojnosti sodišča, če sodišče ne bi moglo delovati. Vročanje sodnih pisanj se omeji na zadeve, v katerih je obtoženi v priporu. Zaslišanje v priporu ni nujno, odločitev v predkazenskem postopku je možna brez zaslišanja z določenimi izjemami.

Nemčija

V Zvezni republiki Nemčiji so javni uslužbenci in drugi zaposleni na sodiščih, ki nudijo sodnikom strokovno tehnično podporo za potrebe opravljanja nujnih procesnih dejanj, dolžni delo opravljati izven rednega delovnega časa. Njihove pravice in obveznosti ureja Kolektivna tarifna pogodba med Tarifno skupnostjo zveznih dežel in vodstvi več sindikatov, ki delujejo na zvezni ravni (Tarifvertrag für den öffentlichen Dienst der Länder; TV-L⁴⁹). Kolektivna tarifna pogodba je bila sklenjena 12. oktobra 2006 in nazadnje spremenjena 2. marca 2019. Glede pripravljenosti in opravljanja dejanskega dela v času pripravljenosti določata pravice in obveznosti 7. in 8. člen Kolektivne tarifne pogodbe. Za pripravljenost pripada zaposlenemu dnevni pavšal v fiksni višini, ki pa je odvisna od njegovega siceršnjega plačnega razreda. Čas dejanskega opravljanja dela in čas, potreben za prihod na kraj dela, se šteje kot čas opravljanja nadurnega dela in je temu primerno tudi plačan. Višina je odvisna od plačnega razreda uslužbenca.

Sodne počitnice je Nemčija odpravila leta 1996, vendar pa v pravnem postopku poznajo določbe, ki omogočajo prestavitev narokov, ki so razpisani med 1. julijem in 31. avgustom, na zahtevo strank. Sicer pa je šlo za obdobje, ko so t. i. »Gerichtsferien« trajale od 15. julija do 15. septembra vsakega leta. Gerichtsverfassungsgesetz (GVG) je v § 200 vseboval katalog zadev, ki so se v tem času obravnavale pred sodišči.

Hrvaška

Na Hrvaškem dežurstvo sodnikov ureja Zakon o sodiščih⁵⁰, ki določa, da pogoje za izplačilo in višino dodatkov za dežurstvo predpiše minister za pravosodje s pravilnikom. Pravilnik o dodatkih za dežurstvo sodnikov, državnih odvetnikov in namestnikov državnih odvetnikov⁵¹ v 5. členu določa, da se za državne uslužbenke dodatek za dežurstvo izplačuje po veljavni kolektivni pogodbi. Kolektivna pogodba za državne uslužbenke⁵² v 38. členu določa, da se za čas pasivnega dežurstva (pripravljenost za delo) izplača 10% dodatek za vsako uro pasivnega dežurstva. Višina plačila je odvisno od dneva in časa v katerem se dežurstvo opravlja. Za čas dejanskega dela v času dežurstva pa je zaposleni plačan po višji urni postavki o rednega dela, in sicer mu za delo ponoči pripada dodatek v višini 40%, za delo prek polnega delovnega časa v višini 50%, za delo v soboto v višini 25%, za delo v nedeljo v višini 35%, za delo na praznik, določen z zakonom in na Veliko noč v višini 150%, za delo v drugi izmeni ali izmensko delo v višini 10%.

Hrvaško Ministrstvo za pravosodje je 13. marca 2020 pripravilo Priporočila za preprečevanje prenosa in preprečevanje epidemije SARS-CoV-2 (COVID-19). Priporočila določajo, da pravosodni organi še naprej delujejo in izvajajo samo v nujnih postopkih (npr. postopkih za zaščito pravic mladoletnikov, postopkih z elementi nasilja, pripornih postopkih), priporočila pa vključujejo tudi odlog vseh obravnav in drugih ukrepov, ki niso nujni za obdobje 14 dni. Upoštevajoč vse okoliščine, sodniki sprejemajo odločitve o preložitvi obravnav, tudi za daljše obdobje kot 14 dni. Prav tako je priporočljivo, da se komunikacija s strankami in drugimi udeleženci postopka, kadar koli je to mogoče, uporablja z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev, medtem ko je vsaka komunikacija, v kateri je možen fizični stik, zmanjšana na minimum. Ta priporočila niso na zakonski ravni, ampak le priporočila, obstajajo pa izjeme, ki so odvisne od razmer in odločitve sodnika o nujnosti postopanja. Vlada je sprejela tudi poseben zakon glede izvršbe v času trajanja epidemije, in sicer je zakon kot ključni ukrep predvidel zaustavitev izvršilnih postopkov in izvedbo sodnih izvršb, zamudo pri izvrševanju plač in drugih stalnih dohodkov, da bi zmanjšali škodo za državljane in poslovno škodo.

Italija

V času epidemije SARS-CoV-2 (COVID-19) so v Italiji z namenom ublažitve posledic epidemije za državljane in gospodarstvo sprejeli več zakonodajnih ukrepov. Na področju civilnega sodstva je bil prekinjen tek rokov in vseh procesnih dejanj da se zagotovi zmanjšanje možnosti okužbe in da se ublaži negativni vpliv na varstvo pravic strank zaradi

prekinitve vseh procesnih dejanj. Zakon, t. i. »Cura Italia«, je ukrepe razdelil na dve obdobji, in sicer obdobje od 9. 3. 2020 do 11. 5. 2020 in na obdobje od 12. 5. 2020 do 30. 6. 2020.

Za prvo obdobje je bilo prevideno, da se vse zadeve v teku preložijo na čas po 11. 5. 2020, roki v tem času ne tečejo. To ne velja za zadeve, ki jih obravnava sodišče za mladoletnike (zadeve tujih otrok brez spremstva, odvzem otrok, zadeve, kjer je možna znatna škoda), preživalske zadeve oziroma izpolnjevanje dolžnosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, nujne zadeve, ki zajemajo varstvo pravic duševno ali fizično šibkejših strank, zadeve, ki obsegajo preprečevanje nasilja v družini, vse zadeve, v katerih bi preložitev povzročila strankam nepopravljivo škodo. Prav tako so bile preložene vse zadeve, ki se rešujejo v okviru alternativnega reševanja sporov.

V drugem obdobju lahko predsedniki sodišč po predhodni odobritvi strokovnjakov za zdravje sprejmejo določene organizacijske ukrepe, in sicer lahko omejijo dostop javnosti, omejijo uradne ure sodišč, načrtujejo naroke tako, da ni zbiranja ljudi na sodišču, izključijo javnost za vse kazenske in civilne naroke, omogočijo zaslišanja na daljavo prek komunikacijskih sredstev, kjer prisotnost drugih ljudi, razen odvetnikov, ni potrebna.

V obeh fazah je vlaganje dokumentov možno samo v elektronski obliki. Vročanje je mogoče ves čas trajanja ukrepov, tudi v t. i. rdeči coni (Lombardija).

Slovaška

Minister za pravosodje je 23. 3. 2020 sprejel ukrepe za delovanje sodišč v času epidemije. Ukrepi glede organizacije delovanja sodišč so šli v smeri omejevanja dostopanja ljudi na sodišča, informacije o delovanju sodišč so bile strankam posredovane prek telefona ali elektronskih sredstev. Sodišča niso opravljala zaslišanj do 30. 4. 2020 z izjemo pripornih zadev, pogojnih odpustov in sprememb v prestajanju zaporne kazni, skrbništvom nad mladoletniki in v zadevah, kjer bi lahko nastala nepopravljiva škoda. Priporočena je bila tudi uporaba videokonferenčnih sistemov in kazenskih zadevah, kjer je šlo za zaslišanje osebe na prestajanju zaporne kazni. Obvezno je bilo razkuževanje stavb in zagotavljanje zaščitne opreme za tiste zaposlene, ki imajo stike s strankami.

Švica

Švicarska konfederacija sicer ni članica Evropske unije, vendar pa je zaradi povezanosti sistemov predstavljena ureditev v času epidemije koronavirusa. Švicarsko federativno Vrhovno sodišče je 19. marca 2020 odločilo, da roki ne tečejo v tekočih postopkih od 19. marca do 19. aprila 2020. Švicarski Zvezni federativni svet je 20. marca 2020 izdal Odlok glede zadržanja teka rokov v civilnih in upravnih zadevah, ki je določal sodne počitnice v civilnih in upravnih zadevah od 21. marca 2020 do 19. aprila 2020 (ukrep se ni nanašal na nujne postopke). Nekatera kantonska in okrožna sodišča so se odločila preložiti ne-nujne obravnave in dovoljujejo več fleksibilnosti, ko pride do odobritve prošenj za odlog sodnega roka. Švicarski Zvezni federalni svet je z veljavnostjo od 20. aprila 2020 izdal Odlok o ukrepih

v pravosodju in procesnem pravu v zvezi s koronavirusom, ki določa, da lahko sodišče v pravnem postopku namesto ustne obravnave odredi uporabo video in telefonskih konferenc ali vodi pisni postopek ob upoštevanju varstva podatkov in obveznosti dokumentiranja. Uporaba video in telefonskih zaslišanj otrok v civilnem postopku je izključena.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlaganimi rešitvami se omogoča širši obseg delovanja sodišč v poletnem času in v primeru izrednega dogodka.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona bo olajšal obveznosti strank v postopkih pred pravosodnimi organi v času poletnega poslovanja zaradi širšega obsega delovanja sodišč.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletnih straneh Ministrstva za pravosodje v okviru vladnega spletnega portala gov.si. in objavljen v Uradnem listu RS.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

/

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Druge tovrstne okoliščine niso podane.

6.9 Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predmetnih določb predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Dne 18. 11. 2019 je bil opravljen sestanek s predstavniki Ministrstva za javno upravo glede možnih rešitev normativnega urejanja sodelovanja sodnega osebja pri delu v dežurni službi na sodiščih in ureditve plačila za opravljeno delo v okviru enotnega plačnega sistema za javni sektor.

Dne 10. 12. 2019 je bil izveden sestanek s predstavniki Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

Z namenom izmenjave strokovnih stališč glede nakazane rešitve za potrebe nadaljnje priprave strokovnega gradiva je bil dne 8. 1. 2020 izveden sestanek s predstavniki Sindikata delavcev v pravosodju.

Dne 28. 2. 2020 je bilo gradivo delovnega osnutka zakona posredovano v strokovno usklajevanje Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, Sodnemu svetu, Slovenskemu sodniškemu društvu in Sindikatu delavcev v pravosodju.

Gradivo delovnega osnutka je bilo v strokovno usklajevanje dne 3. 3. 2020 poslano tudi Računskemu sodišču in Ministrstvu za javno upravo.

Vsebina predloga zakona je bila strokovno usklajevana s podajo pisnih pripomb Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (dopis, št. Su 1152/2016-84 z dne 8. 6. 2020), ki vsebuje pripombe vseh okrožnih sodišč. V sklopu teh pripomb je poleg ostalih sodišč Okrožno sodišče v Ljubljani je z dopisom, št. Su 494/2019 z dne 2. 6. 2020, podalo predlog, naj se med delo v manj ugodnem delovnem času uvrsti tudi izmensko delo, saj na takšen način že sedaj opravljajo delo vozniki funkcionarjev, ki opravljajo nujna procesna dejanja.

Vsebina predloga zakona je bila strokovno usklajevana še s podajo pisnih pripomb Sodnega sveta (dopis, št. Su 116/2020-3 z dne 3. 4. 2020), Ministrstva za javno upravo (dopis, št. 007-110/2020/2 z dne 30. 3. 2020) in Računskega sodišča (dopis, št. 030-1/2020/2 z dne 27. 3. 2020). Besedilo predloga zakona pa je bilo strokovno usklajevano tudi na sestanku dne 18. 5. 2020 s predstavniki Ministrstva za javno upravo in dne 8. 6. 2020 s predstavniki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in predstavniki Ministrstva za javno upravo.

Del gradiva, ki ureja delovanje sodišč v poletnem času in v primeru izrednega dogodka, je bilo v strokovno usklajevanje posredovano dne 11. 6. 2020 na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, ki je podalo pisne pripombe z dopisom, št. Su 577/2020 z dne 12. 6. 2020.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Lilijana Kozlovič, ministrica za pravosodje,
- Matic Zupan, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje,
- Zlatko Ratej, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje,
- mag. Evelin Pristavec Tratar, generalna direktorica Direktorata za organizacijsko zakonodajo
in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT in 16/19 – ZNP-1) se naslov 8. poglavja spremeni tako, da se glasi:

»8. poglavje: Sodno osebje«.

2. člen

V 53. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»Sodno osebje opravlja delo na uradniških in strokovno tehničnih delovnih mestih v okviru sistema javnih uslužbencev.«.

Sedanji prvi in drugi odstavek postaneta drugi in tretji odstavek.

3. člen

Za 54. členom se doda nov 54.a člen, ki se glasi:

»54.a člen

Sodnemu osebju, ki sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj izven delovnega časa, se

lahko odredi opravljanje dela v manj ugodnem delovnem času in pripravljenost za delo.

Delo v manj ugodnem delovnem času je:

- izmensko delo,
- delo v neenakomerno razporejenem delovnem času,
- delo prek polnega delovnega časa in
- delo ponoči, v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ali praznik.

Pripravljenost za delo je poseben delovni pogoj, ki pomeni dosegljivost po telefonu ali drugih komunikacijskih sredstvih za potrebe prihoda na delovno mesto ali kraj, kjer se opravlja nujno procesno dejanje. Pripravljenost za delo se ne šteje v delovni čas.

Čas, ko sodno osebje sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, se šteje v delovni čas.

Najdaljši sprejemljivi čas prihoda na delovno mesto ali kraj, kjer se opravlja nujno procesno dejanje, se določi s Sodnim redom.

Za opravljeno delo v manj ugodnem delovnem času in za čas pripravljenosti za delo sodnemu osebju pripadajo dodatki v skladu z zakonom, ki ureja sistem plač v javnem sektorju. Višina dodatkov iz tega člena se določi s kolektivno pogodbo za javni sektor. Dodatki iz tega člena pripadajo sodnemu osebju le za čas opravljanja dela v času, ki je manj ugoden oziroma le za čas pripravljenosti za delo.«.

4. člen

83. in 83.a člen se spremenita tako, da se glasita:

»83. člen

Sodišča v času od 15. julija do 15. avgusta poslujejo v omejenem obsegu (poletno poslovanje).

V času poletnega poslovanja sodišča razpisujejo naroke in odločajo v nujnih zadevah. V teh zadevah procesni roki tečejo.

Nujne zadeve iz prejšnjega odstavka so:

1. preiskave in sojenje v kazenskih zadevah, v katerih je obdolžencu odvzeta ali omejena prostost in postopki v zvezi z izvrševanjem kazni zapora,
2. nepravdne zadeve o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah,
3. nepravdne zadeve po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini,
4. izvršilne zadeve v zvezi s postopki za varstvo koristi otrok,
5. postopki v zadevah zavarovanja,
6. spori za objavo popravka objavljene informacije,
7. popis zapustnikovega premoženja,

8. postopki zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja,
9. druge zadeve, za katere tako določa zakon.

V času poletnega poslovanja lahko sodišča odločajo tudi v zadevah, ki niso nujne v skladu s prejšnjim odstavkom (nenujne zadeve). V teh zadevah procesni roki ne tečejo, sodišče pa lahko razpiše narok le, če s tem soglašajo vse stranke. Če je sodno pisanje v nenujni zadevi vročeno v času poletnega poslovanja, začne procesni rok teči prvi naslednji dan, ko se izteče poletno poslovanje, na kar sodišče opozori stranko na sodnem pisanju, ovojnici ali drugi listini, ki se priloži sodnemu pisanju.

83.a člen

Ob naravnih in drugih hujših nesrečah, ob večjih epidemijah ali podobnih večjih izrednih dogodkih (v nadaljnjem besedilu: izredni dogodek), ki v večjem obsegu omejujejo redno izvajanje sodne oblasti, posamezna ali vsa sodišča poslujejo v skladu s prejšnjim členom, razen če glede na naravo izrednega dogodka sodišča lahko poslujejo v drugačnem obsegu, o čemer odloči predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z odredbo. Pred objavo v Uradnem listu Republike Slovenije predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z odredbo seznani ministra, pristojnega za pravosodje.

Z odredbo iz prejšnjega odstavka predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije določi:

- katera sodišča poslujejo v skladu s prejšnjim členom,
- druge posebne ukrepe, ki določajo način poslovanja sodišč, upoštevaje izredni dogodek, ne glede na določbe zakona, ki ureja sodniško službo, zakonov, ki urejajo sodne postopke, in Sodnega reda, da se v čim večjem obsegu zagotovi redno izvajanje sodne oblasti, in
- čas veljavnosti odredbe, upoštevaje čas trajanja izrednega dogodka.

Glede na okoliščine izrednega dogodka lahko predsednik Vrhovnega sodišča z odredbo iz prvega odstavka tega člena določi tudi:

- da se vse ali nekatere zadeve iz 5. do 9. točke tretjega odstavka prejšnjega člena ne štejejo za nujne zadeve ali zanje določi obseg poslovanja,
- da sodišča v vseh ali nekaterih nenujnih zadevah poslujejo v neomejenem obsegu.

Če posamezno sodišče zaradi izrednega dogodka ne more poslovati, predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije z odredbo iz prvega odstavka tega člena določi drugo stvarno oziroma krajevno pristojno sodišče, ki je za ta čas pristojno za zadeve tega sodišča.

Če je zaradi izrednega dogodka onemogočeno poslovanje vseh sodišč in oteženo uveljavljanje pravic strank, roki za uveljavljanje pravic strank v sodnih postopkih, določeni z zakonom, ne tečejo, kar ugotovi Vlada Republike Slovenije na predlog predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije s sklepom, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Zadržanje teka rokov ne sme trajati več kot tri mesece.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

Kjer drug zakon ali podzakonski predpis uporablja izraz »sodne počitnice« v kateremkoli sklonu, pomeni ta izraz poletno poslovanje sodišč v uporabljenem sklonu.

6. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Zakon o sodiščih v 8. poglavju določa naloge in delokrog obveznosti tistega sodnega osebja, ki neposredno sodeluje pri izvajanju sodne oblasti, to so sodniški pomočniki, strokovni sodelavci in sodniški pripravniki. Glede ostalega sodnega osebja (npr. vpisničar, zapisnikar) so zakonske določbe dokaj skope. Zakon ureja le omejitev pravice do stavke in način določitve števila delovnih mest sodnega osebja. Zaradi novo predlagane določitve zakonske podlage sodelovanja sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, se naslov 8. poglavja spreminja tako, da bo obsegal vse vrste sodnega osebja v skladu z 9. členom veljavnega ZS.

K 2. členu:

Predlagani novi prvi odstavek 53. člena opredeljuje vrste delovnih mest sodnega osebja v okviru sistema javnih uslužbencev, in sicer jih deli na uradniška in strokovno tehnična delovna mesta.

K 3. členu:

Predlog dopolnitve zakona določa zakonsko podlago za sodelovanje sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj in ustrezno plačilo za opravljeno delo z navezavo na Zakon o sistemu plač v javnem sektorju in določitev višine v Kolektivni pogodbi za javni sektor. Sodno osebje zaradi sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj izven delovnega časa opravlja delo v manj ugodnem delovnem času, pri čemer je treba razlikovati efektivno delo, ko se delo dejansko izvaja, in čas pripravljenosti, i je poseben delovni pogoji. Določa se, da se sodnemu osebju, ki sodeluje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj izven delovnega časa, lahko odredi

opravljanje dela v manj ugodnem delovnem času. Kot delo v manj ugodnem delovnem času se šteje delo v neenakomerno razporejenem delovnem času, delo prek polnega delovnega časa, delo ponoči, ob nedeljah in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ali praznik.

Pripravljenost za delo ni delo, prav tako pripravljenost za delo ne pomeni opravljanja dela, ampak je posebni delovni pogoji in je vezan na naravo in organizacijo dela na sodiščih, kar utemeljuje tudi različno plačilo v primerjavi z rednim delom, ki ga sodno osebje opravlja v okviru svojih rednih delovnih zadolžitev. V času pripravljenosti mora biti sodno osebje dosegljivo po telefonu ali drugih komunikacijskih sredstvih za potrebe prihoda na delovno mesto ali kraj, kjer se opravlja nujno procesno dejanje. Pripravljenost za delo se ne more šteti kot oblika dela, ki je opravljeno v manj ugodnem delovnem času, ampak mora biti navedena v posebnem odstavku predlaganega člena. Sodno osebje je v času pripravljenosti v vsakem trenutku na razpolago delodajalcu, da ga pozove na opravljanje obveznosti, zaradi česar je njegova pravica do odmora in počitka v tem času bistveno okrnjena. Čas pripravljenosti za delo se ne šteje v delovni čas.

ZSPJS v tretjem odstavku 32. člena opredeljuje dodatek za stalno pripravljenost, ki pa je v KPJS razdelan na dodatek za pripravljenost in dodatek za stalno pripravljenost. Kadar je sodno osebje v pripravljenosti zaradi sodelovanja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, pripada dodatek za pripravljenost, ki se obračuna v višini 20% urne postavke plače (prvi odstavek 46. člena KPJS). Razlikovanje med pripravljenostjo in stalno pripravljenostjo je bilo uveljavljeno leta 2017 z Aneksom št. 9 h Kolektivni pogodbi za javni sektor.

Ko mora sodno osebje v času odrejene pripravljenosti začeti opravljati delo, se čas odrejene pripravljenosti prekine, čas dejanskega opravljanja dela pa se šteje v delovni čas, za katerega se prejme tudi ustrezno plačilo. Višina dodatka je odvisna od časa, v katerem se delo opravlja, vedno pa gre za delo v manj ugodnem delovnem času. Sodnemu osebjui pripada dodatek, če gre za izmensko delo, delo v neenakomerno razporejenem delovnem času, delo prek polnega delovnega časa in delo ponoči, ob nedeljah in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan ali praznik. ZSPJS glede višine dodatkov napotuje na Kolektivno pogodbo za javni sektor, ki v 44. do 46. členu opredeljuje odstotek dodatka od urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca.

Posebna delovna mesta sodnega osebja, ki so predvidena za sodelovanje pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, se določi v internem aktu (npr. notranji pravilnik sodišča). Gre namreč bolj za določitev konkretnih delovnih mest in uslužbencev, ki to delo opravljajo, kot pa pogojev za delovno mesto.

K 4. členu:

S predlaganim členom se spreminjata 83. in 83.a člen Zakona o sodiščih, ki urejata omejitve v poslovanju sodišč.

Predlog spremembe predvideva spremembo v poslovanju sodišč v času od 15. julija do 15. avgusta. Sodišča bodo po predlogu v tem času poslovala v omejenem obsegu, termin sodne počitnice pa se nadomešča s terminom poletno poslovanje. V času poletnega poslovanja bodo

lahko sodišča nemoteno odločala in razpisovala naroke v nujnih zadevah, v katerih procesni roki tečejo, prav tako bo potekalo vročanje. Med nujne zadeve se po predlogu uvrščajo tudi nepravdne zadeve po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini. S predlogom zakona se med nujne zadeve ne uvrščajo več kazenske zadeve tujcev, ki ne prebivajo v Republiki Sloveniji, zastarela je tudi določba, da so kot nujni določeni menični in čekovni protesti ter menične tožbe, razširja pa se tudi osma točka zaradi uskladitve z zakonodajo s področja insolventnosti in prisilnega prenehanja. Med nujne zadeve, ki jih določajo posamični področni zakoni, se na primer uvrščajo upravni spori po Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, upravni spori po Zakonu o kmetijskih zemljiščih, upravni spori po Zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.

V ostalih, nenujnih, zadevah bodo lahko sodišča odločala, vendar pa bodo veljale omejitve glede razpisovanja narokov. Sodišče bo lahko razpisalo narok le s soglasjem vseh strank, s čimer se varuje pravice strank sodnih postopkov, če bodo v tem obdobju načrtovale daljšo odsotnost. Procesna zakonodaja namreč že sedaj določa možnost preložitve narokov iz upravičenih razlogov. Strankam bo v času poletnega poslovanja sodišča lahko vročeno sodno pisanje, vendar pa bo rok začel teči prvi naslednji dan po izteku, s čimer je zagotovljeno varstvo pravic strank v postopkih. Na tek rokov bodo stranke opozorjene smo na tistem sodnem pisanju, ovojnici ali drugi priloženi listini k sodnemu pisanju, ki bo v nenujnih zadevah vročeno v času poletnega poslovanja sodišča.

Že do sedaj je veljalo, da sodišča v primeru izrednega dogodka poslujejo na omejen način. Po predlogu se v povezavi s spremembo poslovanja sodišč v poletnem času (sprememba 83. člena ZS) spreminja tudi obseg poslovanja sodišč za čas izrednega dogodka. Sodišča v času izrednega dogodka poslujejo na način, kot je določen za poletno poslovanje, lahko pa je določen tudi drugačen obseg poslovanja, upošteva naravo izrednega dogodka. O obsegu poslovanja sodišč bo odločil predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Odredba o nastanku izrednega dogodka bo objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije, predhodno pa bo poslana tudi v seznanitev ministru za pravosodje, saj je v takih okoliščinah ustrezno, da je minister z ukrepi predhodno seznanjen zaradi pristojnosti zagotavljanja materialnih, tehničnih in prostorskih pogojev. Ob nastopu izrednega dogodka namreč lahko pride do poškodovanja premičnega ali nepremičnega premoženja, kar lahko bistveno omeji izvajanje sodne oblasti.

V odredbi bo predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije določil, katera sodišča bodo v času trajanja izrednega dogodka poslovala na način poletnega poslovanja in čas veljavnosti odredbe glede na čas trajanja izrednega dogodka. Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije bo v odredbi določil tudi druge posebne ukrepe, ki določajo način poslovanja sodišča, in s katerimi bo lahko predsednik omejil uporabo sodnoupornih ali procesnih predpisov zaradi izrednega dogodka, da se bo lahko zagotovilo čimbolj nemoteno in redno izvajanje sodne oblasti. Primeroma navajamo izvedbo narokov na videokonferenčni način, omejitev dostopa javnosti na glavno obravnavo, če bodo to terjale okoliščine izrednega dogodka, sprememba hišnega reda zaradi omejitve dostopa strank v prostore sodišče, in podobno.

Glede na okoliščine izrednega dogodka bo lahko predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije določil tudi ožji ali širši obseg poslovanja glede na režim poletnega poslovanja. Z odredbo se bo lahko bistveno zmanjšalo delovanje sodišč, ki pa bodo morala še vedno zagotavljati odločanje v tistih nujnih zadevah, ki so bistvene za zagotavljanje varstva pravic strank. Med te spadajo postopki v kazenskih zadevah, v katerih je obdolžencu odvzeta ali omejena prostost, nepravdne zadeve o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah in izvršilne zadeve v zvezi s postopki za varstvo in korist otrok. V ostalih zadevah, ki so sicer opredeljene kot nujne (5. do 9. točka 83. člena ZS), se lahko v odredbi določi, da ne štejejo kot nujne ali pa se določi drugačen obseg poslovanja. Primeroma navajamo ukrep iz Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (Uradni list RS, št. 62/20), s katerim so bila v zadevah zavarovanja kot nenujna določena samo tista dejanja, ki zahtevajo osebne stike izvršiteljev, udeležencev in drugih oseb v teh postopkih in oprava teh dejanj ni nujna zaradi odvritve nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženja večje vrednosti, ostala dejanja v zadevah zavarovanja pa so ostala kot nujna. V odredbi bo lahko določeno, da sodišča v vseh ali nekaterih nenujnih zadevah poslujejo v neomejenem obsegu, kar še posebej pride v poštev za tiste postopke, ki so v celoti informatizirani in praviloma neposredni stiki s strank s sodiščem niso potrebni (npr. zemljiškoknjižni postopki, postopkih za vpis v sodni register).

Če bi bilo posamezno sodišče v izrednem dogodku tako prizadeto, da ne bi moglo poslovati, daje predlog zakona predsedniku Vrhovnega sodišča Republike Slovenije zakonsko pooblastilo, da v odredbi določi drugo stvarno oziroma krajevno pristojno sodišče.

V primeru širših razsežnosti izrednega dogodka, ki bi onemogočil poslovanje vseh sodišč, pa je treba zagotoviti predvsem varstvo pravic strank v postopkih, zato predlog zakona za tovrstne primere predvideva da roki za uveljavljanje pravic strank v sodnih postopkih ne tečejo. S tem se varuje predvsem pravice posameznikov, saj je zaradi nedelovanja sodišč (in morebiti tudi drugih infrastrukturnih storitev) onemogočeno učinkovito uveljavljanje in izvrševanje svojih pravic. Gre za širok ukrep, ki odstopa od pravil, opredeljenih v postopkovni zakonodaji in področnih zakonih, zato je primerno, da o tem odloči Vlada Republike Slovenije na predlog predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Opredeljuje se tudi najdaljši rok trajanja takšnega ukrepa, in sicer lahko zadržanje teka rokov traja največ tri mesece.

K 5. členu:

Zaradi spremembe pojma »sodne počitnice« v »poletno poslovanje sodišč« se s prehodno določbo do spremembe ustreznih predpisov, ki uporabljajo ta pojem, zamenjuje besedno zvezo v ustreznem sklonu. Ta termin uporabljajo na primer Zakon o sodniški službi v 59. členu, Zakon o prekrških v 209. členu, Sodni red v 53., 54., 138., 153. in 164. členu, Državnotožilski red v 22., 58. in 76. členu, Pravilnik o merilih za trajanje, primerih in pogojih dopusta državnih tožilcev v 2. in 10. členu, Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja v 18. členu in Pravilnik o poslovanju državnega odvetništva.

K 6. členu:

Določa se splošni petnajstdnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

8. poglavje: Uradniška delovna mesta in strokovno tehnična delovna mesta

53. člen

Za opravljanje pravnega dela ima sodišče potrebno število sodniških pomočnikov, samostojnih sodniških pomočnikov in višjih sodniških pomočnikov. Sodniški pomočnik opravlja delo na uradniškem delovnem mestu pravosodni sodelavec, samostojni sodniški pomočnik na uradniškem delovnem mestu višji pravosodni sodelavec ali svetovalec v pravosodju, in višji sodniški pomočnik na uradniškem delovnem mestu višji svetovalec v pravosodju.

Za pogoje za zasedbo delovnega mesta v prejšnjem odstavku navedenih uradniških delovnih mest, za napredovanje v višji naziv in za ocenjevanje, se uporablja zakon, ki ureja položaj javnih uslužbencev. Za napredovanje v višji plačni razred se uporablja zakon, ki ureja sistem plač v javnem sektorju.

83. člen

Sodišča opravljajo naroke in odločajo v času od 15. julija do 15. avgusta (sodne počitnice) samo v nujnih zadevah.

Kot nujne zadeve v smislu prejšnjega odstavka se štejejo:

1. preiskave in sojenje v kazenskih zadevah, v katerih je obdolžencu odvzeta ali omejena prostost, ter v kazenskih zadevah tujcev, ki ne prebivajo v Republiki Sloveniji,
2. postopek v zadevah zavarovanja,
3. izvršilne zadeve v zvezi z vzgojo in varstvom otrok ter prežिवninskimi obveznostmi, ki izhajajo iz zakona,
4. nepravdne zadeve o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah,
5. menični in čekovni protesti ter menične tožbe,
6. spori za objavo popravka objavljene informacije,
7. popis zapustnikovega premoženja,
8. zadeve prisilne poravnave in stečaja,
9. druge zadeve, za katere tako določa zakon.

Razen v zadevah iz prejšnjega odstavka, v času sodnih počitnic procesni roki ne tečejo, prav tako se ne vročajo sodna pisanja. Če je bilo sodno pisanje vročeno, začnejo teči procesni roki prvi naslednji dan, ko se iztečejo sodne počitnice.

83.a člen

Ob naravnih in drugih hujših nesrečah, ob večjih epidemijah ali podobnih večjih izrednih dogodkih (v nadaljnjem besedilu: izredni dogodki), ki lahko v večjem obsegu ovirajo nemoteno oziroma redno izvajanje sodne oblasti, posamezna sodišča opravljajo naroke in odločajo samo v nujnih zadevah, kot to določa 83. člen tega zakona. Razen v zadevah iz drugega odstavka 83. člena tega zakona v času trajanja posebnih ukrepov procesni roki ne tečejo, prav tako se ne vročajo sodna pisanja. Če je bilo sodno pisanje vročeno, začnejo teči procesni roki prvi naslednji dan, ko prenehajo veljati posebni ukrepi. Za nemoteno izvajanje sodne oblasti se lahko ob izrednih dogodkih uvedejo tudi drugi ukrepi v skladu z določbami tega zakona, zakona, ki ureja sodniško službo, zakonov, ki urejajo sodne postopke in Sodnega reda tako, da se v največjem možnem obsegu zagotavlja redno izvajanje sodne oblasti v nujnih zadevah.

Ukrepi iz prejšnjega odstavka lahko trajajo dokler obstajajo razlogi iz prejšnjega odstavka, vendar največ dva meseca.

Predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, z odredbo odloči, da so nastali pogoji iz prvega odstavka tega člena. Odredbo pošlje v seznanitev ministru, pristojnemu za pravosodje, ter objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Na podlagi odredbe lahko predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije odloči o ukrepih iz prvega odstavka tega člena.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

V skladu s prvim odstavkom 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20) Vlada Republike Slovenije predlaga obravnavo predloga zakona po skrajšanem postopku, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona. Predlog zakona ureja sodelovanje sodnega osebja pri opravljanju nujnih procesnih dejanj, delovanje sodišč v poletnem času in delovanje sodišč v primeru izrednega dogodka.